

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

Anul VI (XXVII) Nr. 165 (1251)

Simbătă 13 martie 1976

8 pagini — 1 leu

Pentru educație comunistă — educatori comuniști

Educația comunistă a elevilor, așa cum o definesc cerințele dezvoltării noastre socialiste și așa cum o realizează cadrele didactice angajate cu devotament în activitatea la catedră, constituie o acțiune stăruitoare, neîntreruptă și măsurabilă prin rezultatele sale, de conducere a fiecărui copil și a fiecărei generații pe drumul achizițiilor de cunoștințe și deprinderi, al formării modelelor de gândire, al valorificării aptitudinilor și al însușirii valorilor culturale, morale și politice promovate de partidul nostru, pentru a asigura integrarea acestora în muncă și în viață, ca oameni care înțeleg că bunăstarea și fericirea personală se dobândesc numai prin bunăstarea și fericirea întregului nostru popor, prin continua înflorire a României socialiste.

Desprindem din această lapidară consemnare a noțiunii de „educare comunistă a elevilor” reafirmarea ideii — nu de puține ori ignorată — că baza procesului instructiv-educativ școlar o constituie cunoștințele și deprinderile utile și că, neputând rămâne doar la așezarea bazei, în construcția viitoarelor capacități de muncă și, totodată, a viitoarelor personalități comuniste este necesară — în egală măsură — și formarea unor motivații și a unor temeuri de acțiune în muncă și în viață, susținute și înfrumusețate de sentimentele dragostei față de patrie și față de popor, ale atașamentului profund față de partid și ale asumării responsabile a normelor eticii și echității socialiste.

Această educație comunistă a elevilor nu poate fi făcută decît de educatorul cu convingeri comuniste, care — în perspectiva cerințelor actului educativ al epocii și societății noastre — nu poate fi altfel decît un desăvîrșit specialist în disciplina pe care o predă, un cunoscător atent și avizat al teoriei și practicii pedagogice, un om politic înarmat cu concepția materialist-dialectică și istorică, cu politica Partidului Comunist Român, și un model de conduită apt a fi preluat de către elevii săi, în tot ce are el mai bun.

Sînt mari și impresionante realizările școlii românești în înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare și perfecționare a învățămîntului; sînt neegale de nici o altă perioadă din istoria țării noastre eforturile materiale ale statului pentru învățămînt, efortul colectiv al slujitorilor școlii și munca depusă de elevi pentru propria lor formare; sînt fără precedent acțiunile unite ale școlii, ale organizațiilor de copii și tineret, ale părinților și ale unui alt mare număr de factori educativi. În fața tuturor acestora, nu poate exista nici o justificare pentru educatorul care nu și-ar pune întreaga sa pasiune în slujba pregătirii fiecărui elev ce îl este îndreptat, la nivelul cerințelor programelor școlare, pentru cel care ar veni la catedră cu goluri și ezitări în pregătirea sa de specialitate, pentru cel care ar preda doar pentru a preda fără cunoașterea dezvoltării psihologice și formării pedagogice a copilului sau — și, mai ales, — pentru cel care doar remunerat ca educator ar intra în sala de clasă sau în laborator în mijlocul elevilor săi, cu catalogul sub braț, iar în convingerile sale cu concepții mistice și alte rămășițe inapolate, sau ar manifesta abateri de la ordinea și disciplina exemplară pe care o cer propriilor lor elevi, sancționînd magistral cu nota 2 orice exercițiu dat pentru acasă și nereșolvat. Imaginea acestui „educator” care ar putea veni la catedră împovărat de infirmitatea morală lichidată ca fenomen în societatea noastră, dar cu atît mai incompatibilă cu munca în școală — oricît de puține ar fi cazurile față de cele 250 000 de cadre didactice din instituțiile noastre de învățămînt — pledează și mai mult, mai convingător și mai imperios pentru a înțelege că a pregăti elevii spre a munci și a trăi în chip comunist, educatorul, el însuși, are îndatorirea să ofere înaltul exemplu al omului nou al societății noastre, care muncește și trăiește în chip comunist.

Unicul punct cardinal: producția

Ne aflăm în cel de al treilea an al generalizării învățămîntului de 10 ani. În concordanță cu întreaga dezvoltare social-economică a țării noastre, generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani face ca toți elevii care absolvă clasa a VIII-a să obțină în continuare, în mod unitar, cunoștințe culturale și științifice de nivel liceal. Această vastă acțiune, care asigură cuprinderea întregii generații în învățămîntul de 10 ani, constituie un succes deosebit al învățămîntului românesc și ilustrează încă o dată justetea politicii partidului nostru cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului.

În aceste condiții, este hotărîtoare acțiunea, care se desfășoară în școală, de pregătire a elevilor pentru viață, de orientare a lor spre locul pe care îl vor ocupa, în viitor, în activitatea socială. Sondajele efectuate de inspectoratele școlare împreună cu conducerea școlii, cu profesorii diriginți, acțiune meritorie și de mare însemnătate politică, au relevat buna îndrumare și corecta opțiune a elevilor, dar și labilitatea unor opțiuni profesionale la unii elevi care încă se mai întrebă încotro să-și îndrepte pașii, către un liceu sau altul? Tocmai de aceea este hotărîtoare

acțiunea de îndrumare a elevilor clasei a VIII-a care se desfășoară în prezent și la baza căreia vor sta aptitudinile și nivelul de pregătire al fiecărui elev, pe de o parte, iar pe de altă parte, cerințele dezvoltării social-economice a țării care sînt exprimate prin numărul și profilul liceelor din fiecare zonă și localitate.

Plenara din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului a stabilit că, în raport cu cerințele actuale de dezvoltare a forței de muncă și cu tendințele de dezvoltare a economiei, științei, tehnicii și culturii, 70% din elevi să fie cuprinși în licee de specialitate și 30% în liceele reale și umaniste. Asigurîndu-se preponderența liceelor de specialitate s-a urmărit să se realizeze o cit mai bună concordanță între numărul elevilor pregătiți prin diferite tipuri de licee și cerințele actuale și de perspectivă de cadre calificate pentru economie. Ca atare, activitatea de orientare școlară și profesională a elevilor din clasa a VIII-a va avea drept unic punct cardinal producția, activitatea socială către care converg și pe care — direct sau indirect — o slujesc toate profesiile.

Este imperios necesar ca acțiunea de

Copii din comuna Maieru (județul Bistrița-Năsăud) la poarta școlii, în tradiționalul port de pe plaiurile lui George Coșbuc și ale lui Liviu Rebreanu

SIMPOZIONUL:

„Asigurarea progresului școlar pe calea sprijinirii diferențiate a elevilor la învățătură. Metode, procedee și tehnici de evaluare a progresului școlar”

Simpozionul „Asigurarea progresului școlar pe calea sprijinirii diferențiate a elevilor la învățătură. Metode, procedee și tehnici de evaluare a progresului școlar” a determinat, în rîndul cadrelor didactice, al conducătorilor de școli și case ale corpului didactic, inspectoratelor școlare și grupelor sindi-

cale o serie de manifestări (expuneri, comunicări științifice, consfătuiri și dezbateri) izvorite dintr-un viu și permanent interes față de conținutul activității didactice la care se referă tema simpozionului.

Publicăm o parte din acțiunile, organizate în diferite județe ale țării, care ne-au fost comunicate la redacție.

TIMIȘ

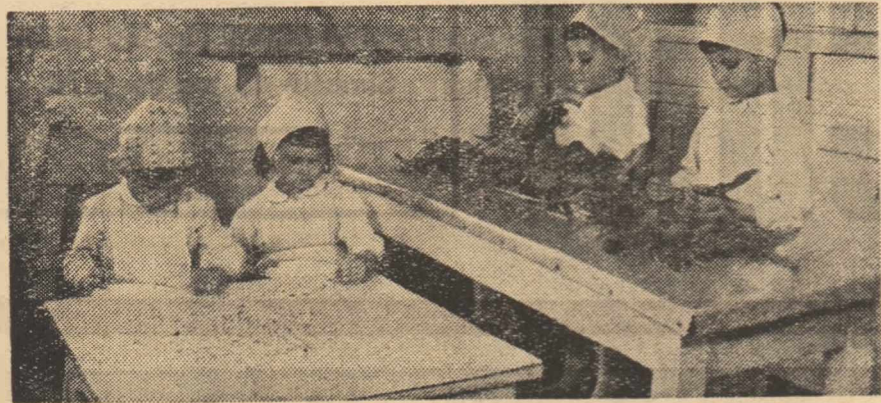
Inspectoratul școlar al județului Timiș, în colaborare cu Casa corpului didactic și Sindicatul Învățămînt a organizat, pe zone geografice din județ, zile metodice ale directorului, pe tema: „Evaluarea randamentului școlar”. Pînă în prezent, s-au desfășurat cinci astfel de zile metodice, în cinci centre diferite, la care au participat directorii de școli generale și licee din județ. Au fost dezbătute și arătate practic modalități și procedee de evaluare a randamentului școlar, urmărindu-se din partea organizatorilor două scopuri: 1) antrenarea unui număr cît mai mare de cadre didactice la lucrările simpozionului național din acest an; 2) implicarea în mod mai direct și mai preocupat a directorului în activitatea procesului instructiv-educativ.

Nu e timpul să ne întrebăm cine la cine să meargă. Este cunoscută ponderea decisivă a influenței părinților în acțiunea de orientare școlară și profesională a copiilor lor. Tocmai de aceea, comitetele de părinți, părinții înșiși pot constitui centrul de greutate al acțiunii de orientare școlară desfășurată de cadrele didactice.

În acest spirit, la întrebarea „Ce e nou în orientarea școlară a elevilor din clasa a VIII-a?”, putem răspunde apreciind că modul în care elevii acestei clase se vor înscrie în treapta I de liceu, constituie și un indicator de apreciere a nivelului activității instructiv-educative desfășurate, în acest an școlar, de cadrele didactice care lucrează cu clasa a VIII-a.

GALAȚI

Casa corpului didactic a județului Galați a inițiat un ciclu de expuneri, în cadrul căruia a fost invitat, de curînd, pentru a vorbi profesorilor despre „Dezvoltarea deprinderilor de

Instantaneu la Grădinița de copii a Combinatului de confecții și tricotație din București

PREȘCOLARII

Se caută un perforator!...

„In vederea pregătirii copiilor pentru școală și formării unei conduite morale în societate, copiii vor fi antrenati sistematic în acțiuni care stimulează formarea unor calități morale: cinste, modestie, perseverență, sinceritate”.

(Din Programa activității instructiv-educative în grădinița de copii, București, Editura didactică și pedagogică, 1974).

Intr-o grădiniță din orașul Corabia, la sfârșitul unei zile, în momentul plecării, într-o ghetuță de preșcolar s-a găsit, ascuns adinc, un... perforator! Să realizăm, o clipă, prin reconstituire, de scenă, stângăcia acestui „furt”: ghetuța trebuia să fie neapărat încălțată de „cineva”, la plecare...
— De ce ai luat perforatorul?
— Am... am vrut să fac și eu... confetti!...

Acel „cineva” voia neapărat să „fabric” singur confetti, să vadă cum ies fulgii legănători de hirtie din obiectul acela, greu și misterios... Un omuleț de trei, patru sau cinci ani, traversat de demonul imperios al cunoașterii, avea neapărat nevoie să descopere mecanismul obiectului, să dezlege misterul lui...
Ce părere aveți, tovarășe educatoare? Este acesta un furt? Cum facem pe omulețul de trei, patru sau cinci ani să înțeleagă și să diferențieze între un obiect, un bun al grădiniței și un alt obiect, alt bun, dar individual? Când un preșcolar se poate atasa, foarte repede, de o anumită jucărie din grădiniță și dorrește să și-o aproprie, cum să-i explicăm că de acea jucărie au nevoie toți copiii? Cum să-i formăm preșcolarului noțiunea de avut obștesc?

Am pus, recent, aceste întrebări educatoarelor din orașul Corabia, județul Olt, într-o dezbatere pe tema „Educația moral-politică și patriotică în grădiniță”, care a avut loc la Grădinița cu program prelungit nr. 1 din oraș.

Pe bună dreptate, educatoare ca Ioana Rățoi, Ileana Hagi Stan, Elena Cumpănașu, Marcela Constantinescu și Fana Gherge au arătat, răspunzând la întrebările noastre, că dacă educatoarea care a descoperit perforatorul în ghetuță n-a avut îndoieli, nici rețineri, dacă a avut inspirația să demonstreze copilului modul de funcționare a perforatorului, simțind că aceasta se adresează intereselor de cunoaștere a copilului — ei bine, atunci, problema care se va pune nu va mai fi dacă este un furt sau nu. Ci o cu totul altă problemă. Formarea noțiunii de avut obștesc poate duce la cultivarea virtuților de

cinste și sinceritate, după cum, la rândul lor, noțiunile de cinste, sinceritate pot constitui temeiul sau pretextul pe care se sprijină și se edifică înțelegerea noțiunii de avut obștesc. Că aceste noțiuni sint corelate, că fiecare poate fi un punct de plecare pentru consolidarea celorlalte, constituie un adevăr pe care educatoarele din Corabia l-au demonstrat din plin, nu numai prin cuvântul lor, ci și prin activitățile variate pe care le desfășoară în grădinițe.

După cum în mod hotărât nu putem vorbi de „furt” la vârsta preșcolară, tot atât de hotărât este necesar să afirmăm necesitatea efortului educatoarelor de a pune la baza pregătirii pentru școală a preșcolarului formarea acestor noțiuni — cinste, sinceritate, avut obștesc, obiect individual — apreciind că pregătirea pentru școală — și aceasta este în spiritul noii programe — presupune mult mai mult decât, de pildă, ținerea creionului în mână, clădirea, încă de la această vîrstă, a valorilor morale fundamentale, comuniste. E limpede că a ține creionul în mînă este un act, o deprindere numai, în șirul de achiziții instructiv-educative. Valorile morale reprezentate însă o construcție pe parcursul unei vieți întregi, ele pot fi, și sint deja, pentru frageda vîrstă a preșcolarului, transpunerea firească în viață a normelor vieții noastre noi.

DOINA STERESCU

„Zor, zor...” cîntece pentru preșcolari

— Bistrița, 1975 —

Inspectoratul școlar județean Bistrița-Năsăud, Casa corpului didactic și Societatea profesorilor de muzică și desen, Filiala Bistrița-Năsăud și-au reunit eforturile în inițiativa publicării unui caiet cuprinzînd cîntece pentru preșcolari (autor: prof. Vasile Parasca). Pe versuri accesibile, create de educatoare, aceste cîntece, compuse „din dorința sinceră de a veni în ajutorul educatoarelor ce-și desfășoară munca zi cu zi în mijlocul copiilor de vîrstă preșcolară, precum și al învățătorilor ce predau la școlile generale, la clasele I și a II-a”, vorbesc despre mediul ambiant al copiilor, de animale, păsări, glze, păpușă, de cele patru anotimpuri; nu lipsesc jocurile cu text și cînt, ca și cîntecele patriotice. Recomandările din cuprins sint făcute după criteriul diferențierii pe grupe: cîntece pentru grupa mică, grupa mijlocie, grupa mare, cîntece pentru audiență.

O apariție nu numai utilă, ci și de frumoașă condiție grafică.

D. S.

Cursuri de perfecționare pentru inspectorii școlari

În vederea perfecționării pregătirii Inspectorilor, Institutul central de perfecționare a personalului didactic a inițiat, sub îndrumarea Ministerului Educației și Învățămîntului, cursuri pentru Inspectorii de specialitate și pentru Inspectorii generali adjuncți.

Astfel, în luna februarie a avut loc un curs pentru Inspectorii școlari de limba și literatura română, din toate județele țării, iar în prezent se desfășoară un alt curs, pentru Inspectorii școlari de matematică. Cursurile includ probleme de specialitate, de pedagogie, psihologie etc., urmărindu-se concordanța de vederi, în specialitatea respectivă, a Inspectorilor și a oamenilor de la catedră.

Între 1—13 martie a.c., la București s-a desfășurat cursul de perfecționare

pentru Inspectorii generali adjuncți ai Inspectoratelor școlare din țară. Cursanții au participat la expuneri pe teme importante ca: ridicarea nivelului calitatii al procesului instructiv-educativ, îndeplinirea sarcinilor educației politico-ideologice și patriotice a elevilor, despre rezultatele cercetării pedagogice etc. S-a urmărit, totodată, familiarizarea cursanților cu metodele activității de planificare din școli, cu organizarea muncii în Inspectorate, a activității tehnico-productive în școli (cum se imprimă, acesteia, în primul rînd, un caracter educativ) etc.

Cursanții au participat și la două reușite schimburi de experiență (în județele Prahova și Brașov) ceea ce a dat cursului un pronunțat caracter de lucru.

CARTEA PEDAGOGICĂ ȘI PUBLICAȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

„Revista de pedagogie”

nr. 3, martie, 1976

În acest număr — cu colaborarea unor oameni de știință din cercetare, a unor cadre universitare și din învățămîntul general — revista publică studii și cercetări pe teme actuale ale modernizării învățămîntului. Un grupaj de articole se adresează liceului pedagogic și rolului său de centru metodologic în pregătirea viitorilor învățători și educatoare; un alt grupaj se referă la imperativele ale modernizării predării în învățămîntul claselor I—IV; un al treilea grupaj răspunde unor preocupări înscrise sub genericul „Perfecționarea tehnologiei didactice”.

Revista publică, de asemenea, noi articole inserate în obișnuitele rubrici „Dezbateri”, „Confruntări”, „Istoria școlii și gândirii pedagogice”, „Cărți-idei”.

„Radioteleșcoală”

nr. 1, 1976

Semnalăm, din sumarul acestui număr, varietatea de articole pe teme referitoare la mijloacele auxiliare învățămîntului și rolul lor în modernizarea acestuia. În loc de editorial: articolul „Știința și tehnica în serviciul transformării revoluționare a învățămîntului”. Masa rotundă a numărului poartă titlul „Școala și universul”. La rubrica Știință—tehnica—educație apar articolele „Autodolarea — componentă de seamă a transformării revoluționare a învățămîntului și educației” de ing. Ion Pușcașu, „Cabinetul de tehnologie al procesului de învățămînt” de ing. Mircea Popovici și dr. Alexandru Gheorghiu, „Emisiunile Radioteleșcoală în contextul revoluției științifico-tehnice contemporane” de Andrei Vincenz și „Televiziunea pentru preșcolari” de Octavian Oprică.

La rubrica Cercetare și acțiune: „Orientarea școlară și profesională și exigențele tehnico-științifice” de Ioan Turlescu.

Un alt punct de interes al numărului îl constituie rubrica Subiecte date la concursul de admitere în învățămîntul superior, realizată, pentru matematică de data aceasta, de fizicianul Andrei Vincenz. Alte rubrici: Limbi străine — ciclul T.V., Radiofonoteca școlară, Cursuri de stenografie — ciclul T.V. (prof. AL Boia) și Meridian.

„Studii și cercetări de documentare” și „Educație — învățămînt”

În acest an. Oficiul de informare documentară pentru învățămînt va continua să editeze publicațiile „EDUCAȚIE— ÎNVĂȚĂMÎNT” și „STUDII ȘI CERCEȚĂRI DE DOCUMENTARE”, lucrări cu caracter neperiodic din care vor apărea șase, respectiv patru volume.

Buletinul de documentare „EDUCAȚIE— ÎNVĂȚĂMÎNT” este destinat informării documentare selective a inspectoratelor școlare, conducerii unităților de învățămînt și personalului didactic asupra fenomenului educațional pe plan mondial. Buletinul cuprinde rezumate ale principalilor articole apărute în publicațiile de specialitate de peste hotare, precum și sinteze și traduceri integrale sau prescurtate ale celor mai semnificative lucrări privind politica, legislația și tendințele învățămîntului din străinătate.

„STUDII ȘI CERCEȚĂRI DE DOCUMENTARE” va fi axată, începînd din acest an, pe aspectele specifice ale documentării și biblioteconomiei în domeniul învățămîntului, fiind destinată să contribuie la formarea cadrelor didactice, studenților și elevilor în problemele teh-

„Învățămîntul liceal și tehnic profesional”

nr. 3, martie, 1976

Din sumar, reținem cîteva articole: Ion Boncotă — Educația politico-ideologică a elevilor, preocuparea esențială a cadrelor didactice; V. Alexandrescu — Planul de producție școlară; Nicolae Sipoș — A educa pentru autoeducație; G. Roșu — Autoperfecționarea. La rubrica permanentă „Catedra” sint inserate articole ale cadrelor didactice privind perfecționarea relației profesor—elev, organizarea laboratorului de psihopedagogie, coordonarea studiului individual al elevilor. „Micul ghid de orientare școlară și profesională” popularizează liceele industriale și instituțiile școlare care pregătesc pe tineri în cariera militară. La rubrica „Examen, concursuri” sint publicate subiectele la examenul de bacalaureat — sesiunea iunie 1975. Din materialul informativ publicat în revistă mai semnalăm: tematicile orientative pentru lucrările metodic-științifice în vederea obținerii gradului I în învățămînt (fizică și chimie) și ample lămuriri în legătură cu examenele de diferență.

„Forum”

nr. 2, februarie, 1976

Revista învățămîntului superior se deschide cu articolul editorial semnat de prof. univ. dr. Constantin Peștișanu, secretar de stat adjunct la Ministerul Educației și Învățămîntului, pe o temă de mare actualitate în învățămîntul superior românesc, „Cadrul legal al integrării învățămîntului superior cu producția, cercetarea și proiectarea”.

Revista publică, în continuare, articole semnate de cadre universitare din întreaga țară, care participă astfel, în cadrul rubricilor: Învățămînt—cercetare—producție, Opinii—dezbateri, Științe sociale, Educație permanentă, Miscelaneu, Orizonturi contemporane, Retrospective, Breviar internațional, Sinteze, Cărți și idei, Fișier editorial, Cronica ideilor.

Prețul celor șase fascicule din prima publicație este de 42 lei (7 lei un exemplar), iar al celor patru volume din cea de-a doua publicație este de 48 lei (12 lei un exemplar).

În temeiul prevederilor H.C.M. nr. 1874/26. XII. 1974, plata acestora urmează să se facă anticipat, fie prin mandat postal, fie emițînd dispoziție de plată în contul virament al Institutului de cercetări pedagogice și psihologice (nr. 30.34.30.101 BNRSR, filiala sectorului 6).

În vederea definitivării tirajului celor două publicații, comanda pentru procurarea acestora trebuie transmisă cât mai urgent posibil.

Menționăm că mai pot fi comandate seturi complete din fasciculele I—X apărute în 1975, din buletinul de documentare „EDUCAȚIE— ÎNVĂȚĂMÎNT” (prețul unui set de zece fascicule este de 50 lei).

DUMITRU VRABIE:

„Atitudinea elevului față de aprecierea școlară”

E.D.P., București, 1976, 288 pag.

Recent apărut, volumul „Atitudinea elevului față de aprecierea școlară” cuprinde o riguroasă examinare critică a unora dintre cele mai actuale aspecte docimologice ale activității didactice și o valoroasă contribuție, realizată prin cercetare și experiment, la clasificarea interacțiunii dintre notare și motivația elevilor la învățatură, precum și dintre practica didactică și obiectivele instructiv-educative ale școlii românești a zilelor noastre.

AL. BUZOIANU

GEORGIANA GĂLĂȚEANU ȘI ECATERINA COMIȘEL:

„Îndrumător metodic pentru predarea limbii engleze în școala generală”

București, E.D.P., 1975

Concepută ca un ghid, un îndrumător metodic, lucrarea vine în ajutorul activității zilnice a profesorului, prin sugera-

rea unor modalități concrete de rezolvare a diferitelor probleme ridicate de procesul instructiv-educativ.

Materialele didactice ajutătoare, atât cele tradiționale cit și cele moderne, rar descrise în metodici similare, sint comentate și prezentate pe larg.

Lucrarea conține, de asemenea, indicații necesare pentru desfășurarea activităților în afara clasei, pregătirea profesorului pentru oră și organizarea lecțiilor.

MARIA COLȚEA

Un tânăr talent

Vernisajul expoziției de pictură a profesoarei Monica Gorovei-Vișinescu (Școala generală nr. 180 din București), care — la inițiativa Comitetului sectorului 1 al Uniunii Tineretului Comunist — a avut loc, în prima zi a lunii martie, în sala de expoziție din Aleea Alexandru nr. 38, a confirmat apariția unui tânăr talent.

Distinsă cu premiul II la Festivalul artei și culturii tineretului bucureștean din 1975, tinăra profesoară expune 45 de tablouri care relevă un spirit cu o bogată gamă de trăiri emoționale și afective.

PROGRESUL ȘCOLAR LA CLASELE I-IV

Ion Mocanu din clasa a II-a A și Ion Enică din clasa a III-a B

Ambii sînt elevi ai Școlii generale nr. 1 din Pietroșița, județul Dimbovița, au promovat clasele anterioare cu medii de 5, 6 și 7, întîmpinînd dificultăți la învățură și beneficiază, în acest an școlar, de programe individuale de lucru în cadrul lecțiilor pentru ca să-și însușească cunoștințele de bază și să promoveze cu bune rezultate.

Învățătoarele Lucia Ignătoiu — clasa a II-a A, 24 ani vechime în învățămînt — și **Emilia Vătășescu** — clasa a III-a B, 30 de ani vechime în învățămînt — ca și toate celelalte cadre didactice ale Școlii generale nr. 1 din Pietroșița (director: prof. Vasile Haralambie) sînt preocupate să realizeze sarcina trasată școlii de conducerea partidului, de a crește nivelul de pregătire a elevilor și a lichida repetenția la ciclul primar. Promovînd în colectiv o nouă concepție didactică, au adoptat, ca și alți învățători din țară, forme corespunzătoare în vederea realizării unei pregătiri cât mai omogene, la nivelul performanțelor programelor școlare ale fiecărei clase și pentru recuperarea tuturor elevilor rămași în urmă la învățură. Necesitatea realizării unui progres real la învățură a condus pe învățătoarele Lucia Ignătoiu și Emilia Vătășescu la organizarea activității individuale și diferențiate cu elevii atît în clasă, cît și în cadrul programului prelungit și la întocmirea unor programe individuale de lucru, pe etape, în funcție de ritmul de învățare al elevilor și de condițiile diferite ale acestora de studiu din familie, pentru a depăși dificultățile și a le asigura succesul la învățură.

Prezentăm în continuare unele aspecte ale muncii individualizate cu cei doi elevi.

Elevul Ion Mocanu, clasa I: Limba română 6, Aritmetică 5,33, Desen 6, Muzică 7,33, Educație fizică 8, Purtare 10 (note înscrise în foaia matricolă, anul școlar 1974—1975).

Medii pe trimestrul I, clasa a II-a 1 Limba română 6, Limba franceză 8, Aritmetică 5, Cunoștințe despre natură 5, Desen 5, Caligrafie 5, Muzică 7, Educație fizică 8, Îndeletniciri practice 7, Purtare 10.

Note obținute în trimestrul II, clasa a II-a 1: Limba română 6/13 I, 7/17 II, 7/19 II; Limba franceză 7/9 II; Aritmetică 5/16 I; Cunoștințe despre natură 5/7 II; Desen 5/7 II; Caligrafie 5/6 II; Muzică 7/17 II; Educație fizică 8/24 II; Îndeletniciri practice 8/7 II (din catalogul clasei a II-a A, anul școlar 1975—1976).

Din adnotările psihopedagogice ale învățătoarei Lucia Ignătoiu, despre elevul I. M.: memorie slab exersată, capacitate de observare insuficient formată, emotiv, retras, calm, timid, sirguincios, asistență educativă familială de nivel relativ scăzut.

Din programul de lucru al elevului propus de învățătoare: „La Citire, elevul I. M. nu întîmpină dificultăți prea mari, reușind să realizeze o citire corectă, fără silabisiri sau repetarea literelor. Este necesar să insiste asupra citirii curente a textelor din manual. Voi căuta ca elevul să reproducă logic ideile și frazele din fragmentul citit, în timpul lecției sau la programul prelungit. Ținînd seama că are o memorie slab exersată și observînd că dorește să cunoască faptele de viață ale poporului nostru, la verificarea lecției «Mama lui Ștefan cel Mare» l-am solicitat să recite câteva versuri din poezia lui D. Bolintineanu, urmînd ca și celelalte lecții să-l obișnuiesc cu memorarea și recitarea poeziilor și a fabulelor. Pentru lărgirea cîmpului vizual de citire, voi antrena elevul la citirea pe roluri și îl voi stimula să citească acasă cărți și reviste pe care i le voi recomanda periodic. Urmîrind progresele înregistrate și exprimarea corectă orală și scrisă și la celelalte discipline predate, mi-am propus să realizez automatizarea scrisului elevului prin exerciții zilnice de scriere (simple și scurte) date la programul prelungit, corectînd forma literelor prin scriere model la tablă.

La aritmetică, elevul asimilează relativ greu și a prezentat dificultăți în însușirea tablei înmulțirii și împărțirii, avînd lacune în însușirea adunării și scăderii cu numere formate din zeci și unități. De reușit exercițiile din manualul clasei I, consolidînd adunarea și scăderea cu numere pînă la 100 fără trecere peste zece, insistînd la adunarea și scăderea cu numere de la 0 la 100. Elevul rezolvă, în cadrul programului prelungit, cîte 10—15 exerciții de tipul $12 : 3 \times 4 - 4 =$ sau $4 \times 5 : 4 + 6 =$, pînă la formarea corectă a deprinderii de calcul.

Neavînd formată capacitatea de a distinge, pe baza analizei, toate operațiile implicate în rezolvarea problemei, i-am dat ca temă la programul prelungit să lucreze un anumit tip de problemă și verific zilnic cum a rezolvat și înțeles modelul operațional dat.

Pentru a dezvolta capacitatea elevului de a analiza și rezolva probleme, compun cîte două-trei probleme diferite ca grad de dificultate pe care i le dau spre rezolvare. De exemplu, în perioada 25 februarie—3 martie 1976, I. M. a rezolvat probleme de tipul problemei nr. 24 de la pagina 76 din Manualul de aritmetică pentru clasa a II-a, acordînd o atenție deosebită gradării dificultăților de rezolvare a problemelor.

Fiînd sirguincios, dar avînd capacitatea de observare insuficient formată, la geometrie va trasa și compara segmente și va măsura diferite lungimi, obișnuindu-se cu noțiunea de «mai mare» sau «mai mic» și va rezolva exercițiile și pro-

blemele aplicative de la capitolul «Unități de măsură».

Elevul, fiind retras și timid, va fi obișnuit cu munca organizată în cadrul clasei și voi căuta să-i dezvolt încrederea în propriile sale forțe».

★

Elevul Ion Enică, clasele I și a II-a 1: Limba română 6, 5,66; Limba franceză 6,33; Aritmetică 6, 6,33; Cunoștințe despre natură 6; Îndeletniciri practice 6, 6; Desen 5,66; 6; Caligrafie 5,33; Muzică 7,33, 6; Educație fizică 8, 7; Purtare 9,33, 9 (note înscrise în foaia matricolă, anul școlar: 1973—1974, 1974—1975).

Medii pe trimestrul I, clasa a III-a 1: Limba română 5, Limba franceză 5; Aritmetică 6; Cunoștințe despre natură 5; Geografie 5; Îndeletniciri practice 5; Desen 5; Caligrafie 5; Muzică 6; Educație fizică 8; Purtare 9.

Note obținute pe trimestrul II, clasa a III-a 1: Limba română 4/19 I, 5/17 II; Limba franceză 4/17 I; 5/17 II; Aritmetică 6/6 II; Cunoștințe despre natură 4/28 I; Geografie 5/7 II; Desen 4/19 II; Caligrafie 4/4 II; Muzică 6/17 II; Educație fizică 9/23 II; Îndeletniciri practice 5/7 II (din catalogul clasei a III-a B, anul școlar 1975/1976).

Elevul I. E. are o memorie bună, dar capacitatea de observare este relativ slab formată; nu are consolidată deprinderea de a învăța organizat și sistematic și nu are cultivată suficient motivația pentru învățură, este energic, neliniștit, asistența familială de nivel relativ scăzut (zece frați) (din observațiile psihopedagogice ale învățătoarei Emilia Vătășescu).

Consemnări din asistența la orele de curs: Miercuri, ora I, Citire, lecția «Făgăraș». Elevul I. E. citește silabisînd cuvintele, repetînd unele litere și realizînd, în final, o citire greșită, dar conștientă a textului.

Învățătoarea Emilia Vătășescu îi solicită să citească încă o dată fragmentul din manual. Învățătoarea reia același text, citînd expresiv. După citirea model a învățătoarei, elevul reia fragmentul citînd cursiv și conștient.

La aritmetică, la o lecție de rezolvări de exerciții și consolidare a cunoștințelor din capitolul «Unități de măsură», elevul I. E. dovedește că poate operaționaliza cu numere, are formată deprinderea de calcul mental, dar nu cunoaște, în deajuns sistemul metric, multiplii și submultiplii metrului. La intervenția învățătoarei rezolvă cîteva transformări simple.

Asistăm, după cele patru ore de curs și o pauză de reconfortare, la desfășurarea programului prelungit cu durată de aproape o oră. În clasă au rămas opt elevi care, sub supravegherea învățătoarei, își pregătesc temele pentru acasă. După cinci exerciții de citire cu voce tare și apoi în gînd a lecției, elevul I. E. reușește să reproducă corect și conștient, textul, respectînd semnele de punctuație. Învățătoarea îi cere să povestească conținutul lecției, să efectueze tema dată pentru a doua zi, și să citească un scurt fragment din revista «Cutezătorii», legat de evenimentele din februarie 1933.

La aritmetică sînt redate unele exerciții și probleme pentru ca să înțeleagă legăturile dintre diferite mărimi («mai mare», «mai mic», «egal»). Învățătoarea organizează un joc de circa zece minute «Hai să măsurăm tabla și băncile», pentru a-l ajuta pe I. E. să își însușească temeinic elementele sistemului metric prevăzute în programa școlară. Sînt date spre rezolvare elevului exerciții orale, urmărindu-se dezvoltarea nivelului de înțelegere și progresul pe care îl înregistrează în aplicarea raționamentelor la rezolvarea problemelor.

VIOLETA APOSTOL

Idei novatoare și experiență pozitivă

În vederea creșterii randamentului școlar, la clasa a II-a, am întocmit o fișă ortografică care conține cuvinte cu dificultăți ortografice în scriere, extrase din conținutul lecțiilor de citire din manualul de limbă română, partea I și a II-a. Elevii folosesc această fișă ori de cîte ori au nevoie: la întocmirea de compuneri, povestiri, dictări cu prevenirea greșelilor, răspunsuri la întrebări, cît și în cadrul altor teme sau exerciții din manual sau formulate independent. În unele situații, ca de exemplu în cazul unor dictări, le-am dat ca sarcină să-și corecteze lucrările folosînd fișa (în dictare erau date cuvinte cu dificultăți ortografice din fișa ortografică).

Tot pentru prevenirea greșelilor în scriere, creez — la toate lecțiile de limbă română — un moment ortografic, fie folosînd discuțiile orale, fie prin scoaterea în coloane din textul respectiv sau pe fragmente, a unor cuvinte cu dificultăți ortografice. Explicațiile se fac situaționale. În unele situații le cer elevilor să reintegreze cuvintele în propozițiile formulate de ei, fie după ideea textului respectiv, fie la liberă alegere.

În evidența greșelilor ortografice folosesc și o fișă indicată de Inspectoratul școlar al sectorului VII, cu deosebirea că și elevul are o fișă în care scrie personal, ținîndu-și chiar și evidența greșelilor ortografice. De exemplu, în urma corectării unei teme, elevul este obligat să-și transcrie cuvîntul corect într-o propoziție sau prin repetarea lui de un număr de ori, în caietul de teme. Dar, în același timp, elevul urmează să-și scrie același cuvînt în fișa personală de evidență a cuvintelor pe care le-a scris cîndva greșit, notîndu-și data și titlul temei în care a fost găsit. Bineînțeles, cuvîntul este scris de fiecare dată corect. După o anumită perioadă se face evidențierea elevilor care au cele mai puține greșeli, în temele din caiete. Este un stimul în muncă și în formarea motivației de a scrie cît mai corect.

Inv. ILEANA CRISTEA

Școala generală nr. 193 din București

Compunerile libere pot fi anticipate de acțiuni în care elevii să fie puși în situația de a-și îmbogăți experiența și de a alege, compara și sintetiza propriile relații, relațiile și particularitățile din realitatea cu care vin în contact.

De exemplu, pentru lecția de compunere «Iarna», elevii au fost îndrumați să observe în timp natura, să-și noteze în caiete speciale schimbările într-o perioadă mai lungă de timp, să-și noteze impresiile proprii.

Lecția a fost planificată în corelare cu lecțiile de citire și lectură în care sînt zugrăvite aspecte și fenomene din natură, în timpul iernii. În felul acesta, elevii și-au îmbogățit vocabularul cu numeroase cuvinte și expresii pe care le-au folosit în compunere: fulgi firavi, zăpadă moale și uoară, casele purtau căciuli albe, pomii păreau înfloriți, peste întinderea albă, puful de omăt, fluturășii argintii, fulgi zglobii, zare argintie ș.a.

Elevii au manifestat un deosebit interes pentru culegerea și folosirea acestor expresii și au participat la lecție cu propriile lor impresii și sentimente despre iarnă. Și-au consolidat și sistematizat cunoștințele despre schimbările petrecute în natură, despre activitatea și jocurile copiilor din acest anotimp. Cuvintele și expresiile însușite anterior au fost folosite într-un context nou, realizîndu-se — în acest fel — transferul vocabularului din situații întîlnite, în situații verbale noi impuse de lecția de compunere.

Inv. LUCRETIA MUȚIU

Școala ajutoare Tîrgu Iăpuș, județul Maramureș

Pentru înlăturarea confuziei dintre literele „d” și „b” (și cînd lucrează cu alfabetarele — e adevărat, mai rar — unii elevi care confundă cu litera „p”) am desfășurat jocul didactic «Ce sunet se aude?», care a decurs astfel: am pus pe banca fiecărui elev, cîte un plic, în care am introdus literele mici de tipar respective, scrise pe bucăți de carton de mărimea 8/5 cm. Am rostit cuvinte care cuprindeau sunetele „p”, „d”, „b”, elevii trebuind să ridice cartonașul cu litera respectivă și să rostesească sunetul auzit în cuvînt. Am strecurat cuvinte care nu cuprindeau nici unul din sunetele respective sau cuprindeau cîte două din aceste sunete (penar, banca, soba, doctor, du-lap). Jocul a fost plăcut, antrenant, contribuind la diferențierea acestor litere în citire și scriere. Pentru unii elevi, am recomandat părinților să continue acasă unele exerciții de consolidare în copiii lor, a sunetelor la care m-am referit.

Inv. IOANA ROMAN

Școala generală Uioara de Sus din Oena Mureș, județul Alba

În diferite etape ale lecției pot fi introduse activități distractive, în funcție de condițiile concrete ale acesteia: a)

în partea pregătitoare, pentru introducerea cuvintelor noi în vocabular și formularea unor expresii necesare lecției noi; b) în completarea lecției, pentru fixarea și completarea cunoștințelor; c) ca lecție de verificare a cunoștințelor predate; d) pentru predarea cunoștințelor noi.

În raport cu obiectivele urmărite, lecția de observare «Iepurele» a început cu ghicitori, folosînd cuvinte care să arate însușirile caracteristice ale iepurelui și modul său de viață.

Pentru a înlesni înțelegerea și folosirea corectă a unor rapoarturi gramaticale, am organizat ore de dezvoltare a vorbirii sub formă de jocuri didactice orale și cu material intuitiv. De exemplu: jocul «Ghici cine?» este un joc pentru precizarea subiectului; se spune elevilor o propoziție din care lipsește subiectul și li se cere să-l completeze; asemănător este și jocul «Completează cuvîntul care lipsește», în care se dau propoziții eliptice de predicat. Folosind aceste jocuri, am reușit să dezvolt capacitatea fiecărui copil în parte de a opera cu lexicul, în situații gramaticale diferite, înainte de a studia gramatica.

Pentru corectarea pronunției greșite a unor sunete, am făcut exerciții de gimnastică facială și am organizat diferite jocuri. De exemplu, pentru corectarea pronunției defectuoase a sunetelor „c” și „ț”, am organizat jocul didactic «Soareciii și pisica», iar pentru pronunțarea corectă a diftongilor: „oa” și „ea”, am folosit poezii, ghicitori, zicători.

Inv. AURELIA PIRLEA

Școala generală nr. 4 din Cluj-Napoca

Pentru formarea propozițiilor am folosit cartonașe cuprinzînd cuvinte izolate, din care elevii să formeze propoziții. Astfel, cu cartonașele «soarele», «dimineața» și «răsare», elevii au compus propoziția: «Soarele răsare dimineața». Se mai pot da și alte exemple formate din mai multe cuvinte. Tot pentru pronunțarea corectă, formularea propozițiilor și însușirea noțiunilor gramaticale, am folosit cartonașe cu texte, care la început au avut 8—12 cuvinte, apoi, progresiv, cu materia predată între 13—20 și 20 pînă la 25 de cuvinte. În aceste texte introduc propoziții care cuprind sunetele învățate, cuvinte care prezintă unele dificultăți și conțin grupurile de litere: oa, ia, ea, le, ce, ci, ge, che, chi, ghe, ghi.

Copiere textelor formulate pe cartonașe, dictările și autodictările, îi obișnuiesc pe elevi cu scrierea corectă. Se pot introduce, cu succes, și semnele de punctuație.

Inv. ȘTEFAN FURDEA

Școala generală Șicula, județul Arad

Deprinderile de citire corectă se realizează prin exerciții, dar este foarte important să știm cum să folosim aceste exerciții. Voi prezenta pe scurt, cîteva exerciții, utilizate mai des, în momentul verificării orale a lecțiilor de citire (se pot folosi cîte trei-patru dintre ele, la o lecție).

1. Pentru a activa întreaga clasă, folosesc cu bune rezultate «Citirea în lanț», fiecare elev citește cîte una sau două propoziții (în ordinea așezării lor în banci), iar ceilalți elevi urmăresc atenți pentru a nu întrerupe citirea (să nu rupă lanțul).

2. Un alt exercițiu este «Citirea în perechi». În acest caz, solicit să citească cîte doi elevi. Folosînd acest exercițiu țin seama și de nivelul de însușire a citirii al unor elevi, de aceea am compus două variante: a) În prima variantă a-pelez la elevii cu nivel diferit de citire (unul mai bun și unul mai slab) și primul elev citește cu voce tare ca să poată fi urmat și de celălalt, sau care citește cu dificultate sau are defecțiuni în vorbire. Procedînd astfel, stimulez și întrajutorarea colegială, în afara orelor de clasă; de asemenea, acest exercițiu contribuie și la ridicarea calității citirii elevilor mai slabi, care treptat se obișnuiesc cu citirea independentă. b) A doua variantă este mult mai interesantă: în acest caz sînt solicitați să citească, cu voce tare, cîte doi elevi cu capacități egale de citire (este un bun exercițiu pentru formarea rapidității citirii).

3. «Citirea ecou» înviorază mult lecția, este un bun exercițiu ce activează întreaga clasă și este mult îndrăgită de elevi. Și la acest exercițiu, folosesc mai multe variante în funcție de conținutul lecției: a) Un elev citește, iar altul îi răspunde sub formă de ecou (răsunet); b) Un elev citește iar «ecoul» constituie de un grup de elevi îi răspunde; c) Un grup de elevi citește, răsunetul (ecoul) fiind produs de un alt grup de elevi sau de întreaga clasă.

La unele lecții, folosesc și alte exerciții de citire ca: citirea în gînd, citirea în continuare, citirea selectivă sau de semnalare a greșelilor.

Inv. ELENA ȘTIURCA

Școala generală din Săveni, jud. Botoșani

PREGĂTIREA IDEOLOGICĂ ȘI POLITICĂ A ELEVILOR ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Școala — „un puternic centru de educație în spirit socialist și comunist” — așa cum apreciază documentele partidului nostru — implică răspunderi deosebite pentru corpul didactic, chemat să-i învețe și să-i pregătească pe viitorii constructori ai societății socialiste pentru a trăi și a munci în chip comunist. Aceste răspunderi conferite învățămîntului românesc invită la eforturi intense pentru a imprima procesului instructiv-educativ și tuturor activităților ce au loc în școală și în afara școlii, un puternic spirit revoluționar, partinic. Fiecare disciplină și fiecare gen de activitate didactică, fără excepție, are sarcina să concure într-o concepție unitară, dar prin metodele și formele sale specifice, la înarmarea elevilor cu concepția înaintată, științifică despre viață și societate, la cunoașterea de către generațiile de elevi a problemelor lumii contemporane și ale construcției societății socialiste, la înțelegerea profundă a politicii partidului nostru — la formarea conștiinței socialiste care însumează un larg orizont de idei, teorii, concepții, valori și norme care determină comportamentul individului în viață și-l definește pe acesta ca personalitate.

„Transformarea oamenilor, înarmarea lor cu concepția înaintată despre viață și societate, materialismul dialectic și istoric, cu cele mai noi cunoștințe și concluzii ale științei — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 — constituie una dintre cele mai complicate probleme, cu mult mai grea, în multe privințe, decît dezvoltarea economiei”. „Insuși viitorul comunist al patriei noastre depinde de desfășurarea cu succes a acestei munci”.

Deoarece școala asigură pregătirea de bază și calificarea pentru toți cetățenii patriei, efortul de a da procesului instructiv-educativ un riguros caracter științific și de a-i asigura o înaltă valoare formativ-educativă, devine o îndatorire patriotică și politică de prim ordin, pentru toate educațiile, pentru toți învățătorii și profesorii.

Citeva dintre preocupările și răspunerile pe care le implică pregătirea în spirit marxist-leninist a tinerei generații, în cadrul procesului instructiv-educativ, au putut fi relevate de redactorii revistei noastre, în unele școli din județul Vrancea și municipiul Petroșani.

Cunoștințe ideologice și politice clare, prin acțiunea convergentă a tuturor disciplinelor școlare

Ca orice proces care privește formarea personalității comuniste, activitatea didactică desfășurată de școală pentru lărgirea orizontului de cunoaștere și formarea conștiinței socialiste a tineretului constituie o întreprindere de mare complexitate, care se clădește căpă de căpă, cu fiecare nouă informație, prin fiecare argument și prin fiecare acțiune a educatorului. Pe ansamblul școlii, este indiscutabil că educația comunistă se realizează cu participarea tuturor disciplinelor, a întregului corp profesoral. „Fiecare dintre activitățile ce au loc în școală — a menționat pe bună dreptate, prof. Alice Dulcu, directorul Școlii generale nr. 10 din Focșani — și însuși personalitatea învățătorului sau profesorului concure la educarea și la formarea copiilor. De asemenea, nu se poate spune că o disciplină poate contribui la aceasta mai mult, iar alta, mai puțin și nici că o lecție poate fi concepută în sine, în afara obiectivelor instructiv-educative ale școlii societății noastre sau dincolo de ceea ce impun scopurile politice ale întregii activități didactice”. Afirmarea reprezintă premisa problemei. În mod firesc, urmează întrebările: „ce are prioritate?”, cum putem realiza ceea ce ne propunem?, spre ce rezultate concrete tindem?

Ni se pare important să reținem ceea ce au menționat mai toți interlocutorii noștri, anume că viitorul constructor al comunismului trebuie înzestrat, în primul rînd cu noțiuni și idei clare despre ceea ce se întîmplă în jurul său, în viață, în societate, aceste noțiuni și idei fiind baza formării convingerilor comuniste. Lecția, înțelegă nu doar ca „expunere” a profesorului, capătă o importanță excepțională pentru înzestrarea elevului cu idei și concepte clare. „Trebuie să dăm școlarului — spunea prof. Laurențiu Chelaru, de la Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani — prilejul să treacă totul «prin filieră proprie», obișnuindu-l să-și pună și să pună cît mai multe întrebări de felul: din ce cauză?, cum se explică?, să pătrundă, prin efort propriu de înțelegere, semnificațiile faptelor și fenomenelor vieții

și societății în care trăim”. În acest context, reținem și aprecierea făcută de mai mulți profesori cu privire la importanța pe care o are „dezbateră reală a problemelor”, după expresia colegului mai sus-citat, la care să participe efectiv elevii, cu părerile și constatările lor, cu întrebările, soluțiile și îndoielile lor. Este ceea ce a reușit să realizeze prof. Gh. Slujitoru, de la Liceul pedagogic din Focșani, care, în lecția ținută la anul V, a transformat analiza romanului „Moromeții” într-un schimb de opinii între elevi, în care pedagogul și-a asumat numai rolul de coordonator, atent, desigur, la justetea interpretărilor, la puritatea lor ideologică.

Din complexul de păreri și de date pe care ni l-a furnizat contactul cu școlile din Petroșani și Focșani, am reținut, ca foarte importantă pentru acțiunea de informare exactă a elevului și pentru formarea unor modele dialectice de gândire, grija de a-l ajuta să folosească permanent întregul aparat al cunoștințelor cu care îl înzestrea. etapă cu etapă, procesul instructiv-educativ și însuși viața. „Predarea la fiecare obiect de învățămînt — a afirmat prof. Petreche Dima de la Liceul „Unirea” din Focșani — reprezintă un teren întins de referințe, în care putem realiza nenumărate legături, trimiteri — evident fără ostentație și fără a fi făcute cu orice preț — dar care să ducă la formarea unei optici exacte asupra faptelor și fenomenelor de viață, la consolidarea convingerilor juste”.

Folosind măiestrit materialul cognitiv de care dispune elevul, se poate realiza, prin lecție, un veritabil exercițiu de disciplinare a gândirii și de ordonare a materialului informativ, dobîndit de elev prin explorarea datelor complexe și interferente ale realității, pentru a se înarma cu metoda dialectică de analiză și de cercetare a fenomenelor sociale. Putem să consemnăm faptul că am avut plăcutul prilej să ne întîlnim, în majoritatea cazurilor, cu lecții reușite sub aspectul abordării interdisciplinare a conținuturilor informaționale predate sau însușite de elevi. O lecție

de biologie (zoologie) ținută la anul II de la Liceul real-umanist din Petroșani, a cuprins o bogată și interesantă informație de amănunt; s-a acordat însă prea puțină atenție elementelor specifice dezvoltării unei gândiri dialectice; unele dintre ele le puteau indica elevii înșiși, pe baza achizițiilor lor de pînă atunci. Astfel, ar fi fost foarte bine servită și cu această lecție înțelegerea evoluționismului sau prefigurarea unor concepte filozofice

care sînt abordate ulterior în anul III.

Un alt exemplu: într-o lecție de literatură română, la anul III al aceluiași liceu, s-a discutat ca într-o veritabilă oră de istorie despre personalitatea lui Ștefan cel Mare, avînd drept bază romanul „Frații Jderi” de M. Sadoveanu; s-a vorbit despre meritul scriitorului în relevarea acestui magnific reprezentant al istoriei naționale. Această frumoasă lecție de patriotism putea oferi și prilejul consemnării rolului personalității în istorie, idei la care elevii nu pot ajunge, întotdeauna, singuri.

Sînt încă unele împrejurări în care elevii au cunoștințe social-politice (economie politică, socialism științific) sau de filozofie marxistă, dar nu sînt învățați să le valorifice nu numai la lecțiile „de specialitate ideologică și politică”, ci și în cadrul celorlalte obiecte de învățămînt, așa cum știu, de pildă, să-și pună în evidență convingerile morale, în cadrul orelor de literatură română, sau cele patriotice, în cadrul lecțiilor de istorie sau geografie a României.

De la concepte, la convingeri comuniste

Este o realitate de necontestat, că reprezentările, noțiunile, conceptele și ideile clare contribuie la înțelegerea de către elevi a realităților sociale, politice și morale ale societății noastre; toate acestea au un important rol orientativ în formarea convingerilor comuniste. În afară de toate aceste elementare pietre de construcție ale personalității, nu poate fi decît dezorientare și neconștientă eroare în abordarea realității.

Răspunderea școlii este cu atît mai mare cu cît, în ansamblul factorilor educativi numai școala are sarcina și capacitatea de a organiza un proces de învățămînt după toate rigorile învățării temeinice (de la simplu, la complex, noțiune cu noțiune, modele de gândire și de operaționalizare a cunoștințelor ș.a.), deoarece nici părinții și nici organizațiile de copii și tineret nu au posibilități să înalțe piramida cunoștințelor, corespunzător cerințelor instructiv-educative cărora le răspund programele de învățămînt, manualele școlare și înlănuirea, după criteriile pedagogice, a lecțiilor.

„Noțiunile și ideile politice — a spus în cadrul dezbaterii noastre, profesorul N. Cerchez de la Liceul real-umanist din Petroșani — nu se predau în învățămînt doar ca noțiuni și idei, ca, spre exemplu, noțiunile de atom sau de patruleter, ci și ca valori politice care îmbracă în munca noastră de pregătire politico-ideologică a elevilor, semnificații noi”.

Într-adevăr, socialismul fiind generator de valori, noi înfățișăm elevilor un nou sistem de valori materiale și spirituale — sistemul societății noastre în înaintarea ei spre comunism — care ne oferă posibilitatea să interpretăm valorile societăților anterioare în dinamica dezvoltării societății omenestii și într-o altă ierarhie decît cea conferită de societățile anterioare respective.

În acest spirit, școala are datoria și toate condițiile necesare pentru a o face, să explice spre a fi corect și temeinic înțelegă ce înseamnă democrația socialistă și conștiința socialistă, ca valori fundamentale nu numai ale dezvoltării noastre sociale, ci și ale procesului de formare și afirmare a personalității comuniste, ce reprezintă statul, ce este o orinduire socială, ce sînt clasele sociale, ce înseamnă omogenizarea socială ș.a.

Elevii, ca membri ei înșiși ai societății noastre, cunosc marea grijă a partidului pentru munca, viața și formarea tineretului, dar conținutul de reprezentări, de noțiuni și de idei clare cu privire la rolul conducător al partidului, numai școala îl poate înfățișa și încorporează în munca elevilor de asimilare temeinică a acestui conținut. Elevii trăiesc realitatea social-politică a țării noastre care, prin toate aspectele ei, promovează înțelegerea rolului partidului de forță conducătoare a întregii activități economico-sociale. Dar, în procesul instructiv-educativ, elevii au nevoie să găsească explicațiile ample și ideile clare despre faptul că rolul conducător al partidului este rezultatul politicii sale juste, marxist-leniniste, al identificării depline a partidului cu interesele vitale ale oamenilor muncii și al capacității sale de a conduce cu fermitate poporul pe calea fărîrii societății socialiste.

Este adevărat că reprezentările, noțiunile, conceptele, teoriile ideologice și politice constituie domeniul de elecție al disciplinelor sociale; dar tot atît de adevărat este și faptul că toate celelalte discipline școlare au nepuizabile resurse de a contribui la înarmarea elevilor cu aceste reprezentări, noțiuni și concepte. Nu este, oare, hotărîtoare pentru însușirea conceptului de evoluție, predarea științelor naturii? Sau, poate sta deoparte, într-un colț „de specialitate” predarea fizicii sau a chimiei, pentru înțelegerea dialectică a mișcării în lumea fenomenelor fizico-chimice?

„Comunismul — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința cadrelor și activului de partid din învățămîntul superior din septembrie 1974 — presupune însușirea totalității cunoștințelor științifice într-un spirit revoluționar creator”. Aceasta este orientarea hotărîută a predării tuturor disciplinelor de învățămînt.

„Dascălul are responsabilitatea finalității muncii sale. Conștient de această responsabilitate și de tot ce incumbă ea, ca activitate individuală și colectivă, el realizează în fiecare zi, la fiecare lecție, o parte din munca politico-ideologică care îi revine prin însuși profesia pe care și-a ales-o” — ne-a spus prof. ing. Pompiliu Ploșoreanu,

Pionieri și școlari în vizită la Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România.

inspector școlar pentru activitatea tehnico-productivă, la Inspectoratul școlar al județului Hunedoara. Ideea este accentuată și de prof. Felicia Dogariu, director al Școlii generale nr. 5 din Petroșani: „Fiecare lecție — mă refer în deosebi la ciclul gimnazial — poate deveni o modalitate de educație politico-ideologică, de sedimentare a unor cunoștințe care pun bazele unor concepții științifice despre lume și viață, de formare a unor trăsături morale caracteristice epocii și societății în care trăim. Foarte multe din orele programului desfășurat cu elevii pot fi considerate adevărate ore (lecții) de educație politică”.

Reușita în această direcție este în funcție de felul în care își înțelege profesorul disciplina pe care o predă, dacă

Științele sociale — aport specific

și sinteze integratoare

valorificând, la rindul lor, cunoștințele care elevii le dobândesc prin predarea celorlalte discipline, științele sociale — istoria, filozofia, socialismul științific și economia politică — aduc în perimetrul culturii și pregătirii elevului, legitățile dezvoltării lumii și vieții, ale construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate, asigurând, într-o sinteză originală, procesul corelării cunoștințelor.

„Nu pot predă filozofia la anul III, spunea în discuția noastră profesorul Laurențiu Chelaru, fără să apelez în permanență la fizică, la chimie, la matematică. Lecția la care ați asistat, «Determinism și libertate», am realizat-o bazându-mă pe ceea ce au studiat sau vor studia elevii la fizică. Este firesc, aceasta este o cale importantă pentru ca elevii să înțeleagă filozofia. Rolul integrator și de sinteză al filozofiei, al științelor sociale, în general, decurge din unitatea materială a fenomenelor, din conexiunea lor universală. Corelarea cunoștințelor de filozofie cu cele din domeniul științelor particulare se bazează pe unitatea dintre legile generale și legile particulare ale lumii materiale”.

În mod firesc, această corelație interdisciplinară o continuă și o completează pe cea disciplinară. Este un proces de transfer care antrenează gândirea elevilor, reprezentând un pas către o integrare pe un plan superior de generalizare. Este ceea ce s-a reușit să se realizeze — spre exemplu — într-o lecție de istorie universală, ținută de prof. N. Cerchez la anul II al Liceului real-umanist din Petroșani, unde elevii, solicitați în timpul predării, au demonstrat că stăpinesc deopotrivă de bine cunoștințele de economie politică, de geografie fizică sau economică și de istorie, modul în care vehiculau aceste

științe releva obișnuința de a gândi în materie, faptul că ele erau constituite într-un sistem. În acest fel, științele sociale își potențează valențele în concordanță cu obiectivele educative ale școlii și cu concepția științifică a partidului nostru; fiecare lecție poate fi gândită și realizată prin această prismă. Lipsa unui astfel de efort duce la situații păgubitoare pentru pregătirea elevilor așa cum s-a întâmplat, credem, în cazul unei ore de filozofie ținute la anul III al unui liceu. Cu toate că la capitolul „Cunoașterea” (lecție introductivă verificată) și „Trep-tele cunoașterii” (lecție predată) se putea apela la numeroase și variate cunoștințe ale elevilor, dobândite la alte discipline, de pildă la anatomie sau la matematică, profesorul a recurs doar la antrenarea clasei în deducții teoretice; o serie de categorii filozofice care se cereau aprofundate sau bine explicate, în această lecție, au rămas la stadiul de simple enunțuri, uneori în fraze eliptice. În general, lecția a lăsat impresia de „filozofare” comună, într-un grup de elevi care discută spontan, despre „cunoașterea umană”, și nu de tratare sistematică a unui proces esențial pentru înțelegerea unor noțiuni specifice materialismului dialectic.

Fiind chemate să contribuie, în cea mai mare măsură, la educarea politico-ideologică a elevilor, științele sociale, predarea lor, presupune o metodologie specifică de predare. Ele nu vin numai ca un adaos la celelalte cunoștințe care să sporească informarea sau cultura generală, ci reprezintă un mijloc hotărâtor de cunoaștere și investigație, absolut necesar înțelegerii fenomenelor

o gîndește în perspectiva contribuției pe care aceasta o poate avea la educarea comunistă a elevilor. Ni se pare foarte semnificativă, din acest punct de vedere, aprecierea profesoarei Rodica Oancea de la Liceul real-umanist din Petroșani care predă latina: Niciodată nu m-am gîndit că predarea acestei limbi, considerată „moartă”, nu poate fi folosită pentru educarea elevilor în spiritul ideilor partidului nostru: mai întâi, pentru că este limba care ne atestă romanitatea, vechimea noastră pe meleagurile țării; în fapt eu nu predau doar limba latină, ci un obiect complex care mi-e foarte drag și pe care l-aș putea numi „Originea latină a limbii române și rolul acesteia în procesul formării daco-romane a poporului român”.

din natură și societate, cadrul cel mai potrivit pentru explicarea clară, a ideilor politice, sociale, economice care guvernează societatea, pentru cunoașterea temeinică a contribuției creatoare pe care o are partidul nostru în clarificarea unor fenomene ale lumii contemporane.

Ce să se predea și cum să se predea sînt pilonii pe care se impune să se axeze întreaga structură a predării disciplinelor sociale. Fără a fi generalizatoare, impresiile desprinse din unele lecții la care am asistat relevă că, în unele cazuri, profesorul de filozofie

Integrarea documentelor de partid în lecție

Redacția a pus în dezbaterea cadrelor didactice din cele două centre — Petroșani și Focșani — orientarea metodică a integrării organice a documentelor de partid în lecție și nu doar reflectarea lor, lupta împotriva unei false și formale politizări.

În această privință, a fost menționată corespondența dintre structura lecției, dotarea și implicit funcția de laborator al activității teoretice și practice pe care o are cabinetul de științe sociale. În toate școlile vizitate, lecțiile de științe sociale s-au desfășurat în cabinete; funcționale, bine și la zi dotate sînt cabinetele de filozofie și istorie de la Liceul „Al. I. Cuza” și de la Școala generală nr. 10 din Focșani. La întrebarea ce condiționează transmiterea, ce se transmite și cum se transmit cunoștințele prin disciplinele sociale, astfel ca ele să contribuie la formarea și dezvoltarea conștiinței comuniste a elevilor, răspunsul a fost unanim: pregătirea profesorului, gradul în care stăpînește cunoștințele de specialitate și activitatea sa prin intermediul cabinetului de științe sociale (prof. Ecaterina Drăghici, directoarea Liceului „Al. I. Cuza”, prof. Nicolae Marcel, prof. Horia Dumitrescu, Școala generală Valea Sării, prof. Ștefan Radu, inspector școlar din Focșani).

Este evident aportul pe care îl au în cunoașterea de către elevi a politicii partidului nostru, orele de dirigiență.

Am consultat tematica unor astfel de ore la Școala generală nr. 10 și la Liceul pedagogic din Focșani și am întilnit inscripții, mai ales în acest trimestru care precede Congresul educației politice și al culturii, teme cu preponderent caracter formativ: Ce înțeleg prin pregătirea mea politico-ideologică? De ce este necesar să cunoaștem legile țării? Ce înseamnă a fi patriot? Ideul moral al tineretului; Valoarea exemplului în formarea personalității elevilor ș.a.

O interesantă oră de dirigiență la clasa a V-a B de la Școala generală nr. 10 din Focșani a avut ca temă „Cum va arăta orașul și județul nostru în anul 1980”. Diriginta clasei, profesoara Dumitra Alexandru, a invitat la oră un lector al Cabinetului municipal de partid. A fost un dialog viu cu clasa; elevii vorbeau cu mîndrie despre oraș și județ, îi interesa cum va arăta în viitor. Au făcut desene prin care și-au imaginat noul lor oraș, au compus un cântec, alții au făcut câteva versuri dedicate vrîncenilor. La nivelul lor, în limbajul lor proaspăt, spontan, copiii au realizat ei înșiși o oră de autentică valoare formativă.

Menționînd pe lîngă cerințele intrinseci procesului instructiv-educativ, unele preocupări din cadrul orelor de di-

aglomerează într-o lecție tot ce se poate spune la tema respectivă. Lecția devine o prelegere într-un limbaj de specialitate, neînțeles de elevi deoarece operează cu concepte, cu noțiuni abstracte, inaccesibile. Într-un astfel de caz, clasa notează mecanic (spre a putea reproduce mecanic!), ceea ce profesorul spune de fapt pentru sine. Sau, în alte lecții, profesorul vorbește elevilor șablonard, tocit, dogmatic, neatractiv.

O cale de remediere a unor astfel de lipsuri o reprezintă asistența la lecții ținută de profesorii cu bună pregătire politică și cu mai multă experiență didactică, în care — de pildă — o oră de curs de istorie sau de economie politică se transformă, fie că se face verificarea cunoștințelor sau predarea unora noi, într-o dezbateră cu întreaga clasă. Am asistat la astfel de lecții: lecția de istorie cu tema „Popoarele balcanice la sfîrșitul secolului al XIX-lea” ținută de profesorul Stoica Ghimes de la Școala generală nr. 10, cea ținută de profesorul Vasile Petrache de la Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani; lecția de istorie a României, despre Unirea din anul 1918, realizată de profesorul Eugen Pall, la anul IV al Liceului real-umanist din Petroșani. Punînd în discuție modalitățile de desfășurare a lecțiilor de științe sociale s-au desprins câteva idei: predarea acestor discipline nu trebuie să fie nici predominant conceptuală și nici predominant practică, ci, aceste două aspecte să fie strîns imbinat, astfel ca elevul să fie învățat să gîndească; în acest sens, elucidarea conceptelor este absolut necesară; dar el trebuie să gîndească practic, politic, ceea ce impune legarea strînsă a conceptelor de cerințele vieții, de orientările politice actuale.

rigiență, relevăm, totodată, și necesitatea pregătirii politice a educatorului, indiferent de specialitatea pe care o predă, nu numai ca o înarmare teoretică amplă și transferabilă în acțiunea didactică, ci și cunoașterea la zi a politicii partidului nostru, a operei vaste de construcție a socialismului în țara noastră.

Dacă avem în vedere numai pregătirea ideologică și politică a cadrelor didactice este de reținut — așa cum au relevat discuțiile cu colegii noștri — obligația informării permanente a fiecărui slujitor al școlii și tinerii la curent cu literatura politică, cu ceea ce scriu și dezbate ziarele și celelalte mijloace de comunicație de masă. Studiul individual trebuie să devină un mod de viață al dascălului comunist. „Nu avem voie — a spus, pe bună dreptate, prof. Maria Rusu de la Școala generală nr. 7 din Petroșani — să fim deficițari în privința cunoștințelor social-politice: pentru că le transmitem elevilor noștri prin cuvinte, iar cuvintele noastre, pentru ei, sînt bani de aur”.

Pe de altă parte, mulți dintre interlocutorii noștri au ținut să arate că termenul de pregătire ideologică și politică nu este sinonim cu informarea — oricît de largă — în domeniul filozofiei, economiei politice, socialismului științific etc. Buna pregătire ideologică și politică a pedagogului comunist include și suma convingerilor sale, conștientă și munca sa exemplară. „Nu apreciez un cadru didactic — a spus prof. Pompiliu Musteanu de la Liceul real-umanist din Petroșani — care reproduce texte întregi din bibliografia studiată, dar căruia îi lipsesc convingerile politice”; „Nivelul pregătirii noastre ideologice și politice se măsoară în

calitatea muncii noastre, reiese din promptitudinea cu care răspundem sarcinilor ce ne sînt încredințate de societate” (prof. Niculina Istrătescu, Școala generală nr. 5 din Petroșani).

În același timp, pregătirea educatorului comunist și competența sa profesională nu sînt date doar de cunoștințele de specialitate, de priceperea pedagogică, ci și de nivelul său ideologic și politic. Mai precis, educatorul — sistemul nostru social nu-și poate oferi un optim profesia, dacă nu îndeplinește condiția acestei întreprinse pregătiri: de specialitate, pedagogică și (dar nu în ultimul rînd) ideologico-politică. „Da, pregătirea profesională și cea ideologică sînt laturi ale aceluiași proces — a spus prof. Eugen Pall, de la Liceul real-umanist din Petroșani. În învățămînt — care își propune pregătirea elevilor pentru viață, pentru integrarea lor într-o activitate social-utilă — această imbinare este și mai evidentă, și mai necesară”.

„Profesorul este dator să studieze, să cunoască documentele de partid și, mai ales, să fie edificat asupra importanței lor. Cum este dator să fie stăpîn pe convingerile sale politice, să-și manifeste poziția sa ideologică și în raporturile cu elevii, nemijlocit prin discuții individuale — sau mijlocit — prin lecții. Să nu uităm că, în formarea personalității lor, intervin ca factori educativi școala, familia, societatea, dar că rolul precumpănitor în cristalizarea convingerilor, în dirijarea informațiilor acumulate, în clarificarea unor soluții personale care le-ar putea dauna, îl are școala; deci, îl avem noi, profesorii. Pentru asta nu avem voie să trîșăm, să dezarmăm, să ne simțim vreo clipă dezamăgiți. Toate acestea înseamnă atitudine politică, politică pe care o împărtășim fiind a partidului și a statului nostru” (prof. Nicolae Cherciu, limba și literatura română, Liceul real-umanist din Petroșani).

Pregătirea ideologică și politică a cadrelor didactice, are — așadar — o direcție unică și hotărîtoare: activitatea ideologică și politică a Partidului Comunist Român. În această accepție, baza pregătirii ideologice și politice o constituie „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism”.

În procesul instructiv-educativ, întroducăm, la nivelul fiecărei și al tuturor generațiilor actuale de elevi, noțiunile, ideile și aprecierile din Program care devine nu numai sursa fundamentală a predării marxism-leninismului creator în România, ci și un model desăvîrșit (care se cere studiat și înfățișat elevilor și din acest punct de vedere) al aplicării adevărurilor generale, universale valabile, la condițiile istorice, sociale și naționale concrete ale României.

Integrarea în procesul instructiv-educativ a politicii partidului nostru impune cunoașterea, în principal, a documentelor partidului și a realității noastre socialiste. Modalitățile concrete ale acestei integrări presupun din partea tuturor cadrelor didactice o amplă, stăruitoare și continuă creație metodică, orice standardizare sau preluare tale-quala a unor metode, forme sau procedee, putînd aduce prejudicii nu numai respectivelor metode, forme și procedee, ci și conținutului acestora și, mai ales, scopurilor educative urmărite.

Cu un alt prilej, vom reveni asupra experienței pozitive a unor cadre didactice în integrarea cu succes la lecție, a politicii Partidului Comunist Român (primind, cu bucurie în redacție, puncte de vedere sau experiența personală în această direcție).

Activități politico-ideologice

în acord cu nivelul și interesele elevilor

Învățămîntul politic al elevilor contribuie nemijlocit la informarea lor asupra principalelor dominante ale dezvoltării noastre pe drumul socialismului, îi ajută să cunoască, să înțeleagă documentele partidului, să-și explice și să-și dea răspuns la tot ceea ce frămîntă lumea contemporană. Ne-am oprit în discuțiile noastre și asupra acestei forme de educare politică, inscrișă ca o acțiune sinergică a procesului instructiv-educativ. Prof. Petrache Dima de la Liceul „Unirea” din Focșani semnalează că ar fi bine ca temele de la în-

vățămîntul ideologic U.T.C., care contribuie efectiv la pregătirea ideologică și politică a elevilor, să nu repete ceea ce se predă la lecții; prof. Horia Dumitrescu de la Școala generală din comuna Lacu-Sărat — Vrancea, este de părere că aceste teme ar trebui să țină mai riguros seama de nivelul de pregă-

VALERIA BACIU
ANA COSMIN
MONICA ROBEA

Programarea și evidența activităților tehnico-practice ale elevilor din învățământul primar și gimnazial

Sistemul de pregătire tehnico-practică, pe baza căruia sînt elaborate programele școlare pentru învățământul primar și gimnazial, este conceput pe două perioade: prima are ca scop familiarizarea și formarea unor deprinderi elementare de muncă pentru elevii claselor I—IV, a doua vizează pregătirea tehnico-practică a elevilor din clasele V—VIII cu referiri la profesii.

În cadrul acestor perioade, unitatea pregătirii tehnico-practice și legătura organică pe cicluri de învățămînt se asigură prin ordonarea activităților pe baza obiectivelor educative a grupării procedurilor de prelucrare și modelare a diferitelor materiale (în funcție de vîrstă, sexul și mediul de viață al elevilor), precum și în raport cu cerințele formării unor deprinderi operaționale de bază pentru un larg evantai de profesii din domeniul industrial, agricol și gospodăresc. Inițierea în tehnologii și lucrări de atelier (modelarea, cartonajul, prelucrarea plăcilor de traforaj și a lemnului, sîrmei, tablei și metalelor, a materialelor textile, lucrări de electrotehnică ș.a.) și în cele agricole (cultivarea plantelor de cîmp și a celor horticole, creșterea animalelor, de organizare și valorificare a produselor agricole), se realizează liniar, de la clasa I la clasa a VIII-a, în ceea ce privește însușirea procedurilor de lucru și ciclul prin repetare progresivă, de la an la an, pentru formarea deprinderilor de muncă, prin schimbarea materialelor de prelucrat, a sculelor și uneltelor.

Prin activitățile tehnico-practice prevăzute în programele școlare se urmărește, în general, îndeplinirea următoarelor obiective:

— educarea tineretului școlar în spiritul dragostei pentru muncă, îndeosebi față de munca fizică, cultivarea dorinței de a dezvolta patrimoniul material al patriei noastre socialiste, de a respecta și apăra avutul obștesc;

— însușirea unui sistem de cunoștințe, tehnici și deprinderi de muncă, cu aplicații în producția industrială, agricolă și de tip gospodăresc;

— cunoașterea relațiilor dintre producție și societate, cultivarea spiritului de responsabilitate socială, de participare conștientă și activă la dezvoltarea social-economică a țării.

Contactul elevilor din școala primară și din ciclul gimnazial cu munca practică prin participarea lor efectivă într-un proces instructiv-educativ practic, iar în ciclul gimnazial, mai ales, tehnic și productiv, urmărește familiarizarea și formarea unor deprinderi de muncă operaționalizabile în producția materială, însușirea unui limbaj tehnic adecvat, capacitatea de a identifica în tehnică și în tehnologia modernă complexă elementele și procesele simple pe care și le însușesc din practică.

Activitățile tehnico-practice în învățământul primar și gimnazial nu vizează

formarea elevilor pentru o anumită profesiune, ci pregătirea lor pentru ca la trecerea în treapta I de liceu să-și poată alege, în cunoștință de aptitudini, profilul de liceu și să-și poată însuși în anii I și II de liceu, mai repede și mai ușor, disciplinele de specialitate sau abilitățile pe care le presupun aceste discipline.

În vederea aplicării corespunzătoare a programelor școlare, a urmării procesului de formare, de la simplu la complex, a priceperilor și deprinderilor de muncă, precum și pentru integrarea activităților tehnico-practice în procesul general de educare și instruire, unitățile școlare întocmesc pentru activitatea productivă a elevilor, planificări calendaristice pe clase, sau grupe și pe unități de practică (săli de lucru, ateliere, loturi școlare). Aceste planificări cuprind: ordinea în care sînt asimilate cunoștințele și deprinderile de muncă; denumirea obiectului (lucrării) și cantitatea (volumul) acestuia, eșalonat pe trimestre și an calendaristic; orele alocate executării fiecărei lucrări, defalcate pe operații; necesarul de materiale, unelte și scule; destinația și evaluarea produselor și a lucrărilor în raport cu cheltuielile materiale efectuate.

Suprafețele agricole amenajate ca loturi se utilizează corespunzător indicațiilor cuprinse în programele școlare, adaptate la specificul zonei agricole în care se află fiecare localitate. Pentru lucrările agricole angajate pe bază de convenții cu unitățile agricole, termenele de realizare se corelează cu perioadele optime de aplicare a acestora, stabilite de specialiștii acestor unități.

Pentru activitatea productivă din fiecare instituție școlară se stabilește un responsabil dintre maștrii-instructori, sau profesorii de biologie-agricultură din școală, sub îndrumarea căruia se întocmesc planificarea calendaristică și graficul de lucru pe clase și grupe, urmărindu-se ca, prin alegerea activităților, a produselor și a lucrărilor, precum și volumul acestora, corespunzător prevederilor programelor școlare, să se asigure atât condiții de inițiere a elevilor, cit și pentru realizarea unor obiecte social-utile. Alegerea și stabilirea lucrărilor și obiectelor ce vor fi executate în atelierele școlare se face de către fiecare conducător de practică, avînd în vedere nevoile de autodotare și posibilitățile oferite de unitățile patronatoare, sau alte unități.

Volumul de obiecte și lucrări ce se prevede în programul de activități tehnico-practice se stabilește astfel încît executarea lor să se facă numai în cadrul școlii, sau al lotului școlar sub îndrumarea conducătorului de practică și în limita orelor afectate acestor activități prin planul de învățămînt.

Experiența școlară a arătat că, în școala primară și în ciclul gimnazial, stabilirea unui volum fizic sau valoric de produse, în cadrul unor norme convenționale pe elev, duce la supraîncărcarea și supu-

neria acestora la eforturi peste puterile lor fizice, la antrenarea nejustificată a părinților de a procura materiale pentru ca elevii să efectueze anumite produse sau de a cumpăra obiectele realizate.

Pentru a înlătura aceste neajunsuri, planificarea calendaristică a activităților tehnico-practice se discută și se aprobă de consiliul pedagogic, iar urmărirea respectării întocmai a acesteia revine conducerii școlii.

Predarea bazelor muncii productive necesită nu numai o planificare pedagogică, dar și una economico-financiară, prin întocmirea unor planuri de venituri și cheltuieli; acestea sînt legate organic, fără însă să se substituie una, alteia.

Planurile de venituri și cheltuieli se întocmesc de către instituțiile care asigură finanțarea unităților școlare, conform prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 151/1975, privind autofinanțarea unor activități ale instituțiilor de stat, precum și a normelor elaborate de Ministerul Finanțelor. Cererea de materiale stabilite de conducerea școlilor, în funcție de prevederile planificării calendaristice, se înaintează Biroului Executiv al Consiliului popular de care depinde unitatea școlară, la termenele prevăzute pentru depunerea proiectelor planurilor de venituri și cheltuieli bugetare pe anul în curs. Cererile de materiale ale școlilor se includ, prin inspectoratele școlare, în planurile de aprovizionare ale consiliilor populare județene; în acest caz, cheltuielile necesare se acoperă din planul de venituri și cheltuieli întocmit pentru autofinanțare și din fonduri bugetare. În cazul în care se execută operații, sau repere din planul de producție al întreprinderii care patronază școala, aceste materiale sînt puse la dispoziția școlii de către întreprinderile respective.

Ținînd seama de faptul că activitățile productive ale elevilor de la acest nivel de învățămînt se desfășoară numai pe baza unei planificări calendaristice de aplicare a programelor școlare, fără plan de producție, precum și de necesitatea urmării și folosirii eficiente a veniturilor realizate pentru nevoile de autodotare și pentru procurarea materialelor, este necesar să se cunoască, trimestrial, realizările în această direcție, pe baza unei dări de seamă. Întrucît școlile generale nu au o evidență contabilă proprie, se impune ca dările de seamă privind realizările obținute cu elevii în activitatea tehnico-practică să fie întocmite pe baza planurilor de venituri și cheltuieli pentru autofinanțare, întocmite de instituțiile care finanțează școala respectivă. În aceste dări de seamă se consemnează, pe baza evidenței contabile existente la instituția care finanțează școala, veniturile propuse — cele realizate și soldul (disponibilitățile financiare existente la sfîrșitul trimestrului) din valorificarea produselor obținute în atelierele-școală, pe loturile școlare, din creșterea animalelor,

În atelierul de tâmplărie al Școlii generale din Orșova

prestări servicii pentru întreprinderile industriale, sau prestări servicii pentru unitățile agricole. Separat, se evaluează atât produsele realizate pentru dotarea laboratoarelor și atelierelor, cit și manopera efectuată de elevi în cadrul orelor de pregătire tehnico-practică pentru lucrările de întreținere și amenajare a spațiilor de școlarizare, curților, parcurilor și loturilor școlare. Aceste realizări se consemnează în procese-verbale întocmite de conducerea școlii, iar aparatura, mobilierul și alte produse destinate autodotării se înscriu în inventarul școlii.

Dările de seamă întocmite se raportează inspectoratului școlar județean (în Capitală, la Inspectoratul școlar al municipiului București) pînă la data de 5 a lunii următoare trimestrului expirat, care — la rîndul lor — transmit aceste realizări, în termenele stabilite, Ministerului Educației și Învățămîntului.

Conducerea școlilor și inspectoratele școlare analizează dările de seamă trimestriale și întocmesc, conform prevederilor Decretului nr. 151/1975, liste cu utilaje, aparate, unelte, scule, mobilier și obiecte de inventar de uz didactic, în limitele fondurilor disponibile, precum și cereri pentru construirea de ateliere-școală; aceste liste se depun consiliilor populare.

Practica școlară a demonstrat că o condiție de bază pentru realizarea cu succes a sarcinilor ce revin cadrelor didactice care îndrumă și conduc activitățile tehnico-practice ale elevilor este programarea corespunzătoare a lucrului și păstrarea evidenței muncii depuse de aceștia.

Întocmirea judicioasă a acestor documente asigură posibilitatea ca, pentru fiecare oră de lucru cu elevii, să se aleagă lucrări în ordinea greutății și complexității lor, să se includă operațiile învățate; în vederea perfecționării priceperilor și deprinderilor și, în același timp, să se dezvolte noi procedee și metode de muncă. În aceste condiții, activitățile tehnico-practice dezvoltă interesul elevilor pentru tehnică, dragostea de muncă fizică, priceperea de a găsi și aplica cele mai productive mijloace și procedee de muncă, lărgeste orizontul tehnic și tehnologic al cunoașterii diferitelor profesii în vederea orientării lor școlare și profesionale.

Ing. MIRCEA VLADUȚ
Inspector general în Ministerul
Educației și Învățămîntului

Gospodărirea veniturilor atelierelor-școală

Convorbire cu ION DRUGHEAN, director, și ELENA FODOR, director adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului

Organizarea activităților tehnico-productive în unitățile școlare cuprinde, pe lîngă munca didactică de educare a elevilor în spiritul cultului muncii și de pregătire pentru profesii tehnico-productive, și un important volum de lucrări cu caracter economic-gospodăresc.

Pentru a veni în sprijinul bunei desfășurări a acestei laturi economico-gospodărești a activităților tehnico-productive din unitățile școlare, am solicitat precizări conducerii Direcției „Plan, finanțe, investiții” din Ministerul Educației și Învățămîntului, în cadrul unei convorbiri pe care o publicăm în continuare.

Vă rugăm să precizați care sînt sursele din care atelierele-școală realizează venituri?

Atelierele școală de pe lîngă unitățile de învățămînt realizează venituri din valorificarea produselor sau din prestările, de servicii executate pentru organizațiile socialiste.

Ce unități de învățămînt au dreptul să rețină și să utilizeze aceste venituri?

Conform Decretului Consiliului de Stat nr. 151 din 11 decembrie 1975, privind autofinanțarea unor activități ale instituțiilor de stat, veniturile realizate de atelierele-școală sînt reținute de unitățile de învățămînt primar, gimnazial, liceal și profesional.

Ce destinație se poate da veniturilor obținute și cum pot fi acestea mai bine valorificate de către unitățile școlare?

Conform aceluiași Decret, aceste venituri servesc la acoperirea parțială a cheltuielilor pentru: a) procurarea materialelor necesare procesului de producție; b) pentru dotarea ateliere-

lor-școală cu utilaje, aparate, unelte, scule, precum și pentru dotarea unității de învățămînt prin construcții de ateliere-școală, procurarea de mobilier, aparatură de laborator și obiecte de inventar de uz didactic; c) contravaloarea muncii elevilor școlilor profesionale care se virează la buget. Deci, veniturile respective pot fi folosite, în spiritul și în condițiile precizate de Decret, pentru dotarea întregii unități de învățămînt, nu numai a atelierelor-școală.

În încheierea convorbirii noastre, dorim să ne precizați cum se procedează cu sumele din veniturile prevăzute pentru autofinanțare, rămase în cont, la 31 decembrie?

Sumele rămase în cont la 31 decembrie, se raportează în întregime în anul următor, cu aceeași destinație. Aceasta înseamnă că, rămînd în întregime la dispoziția unităților școlare, ele pot fi mult mai eficient investite, în condițiile unei planificări în perspectivă de dezvoltare, cu precădere, a activităților tehnico-productive ale elevilor.

O. B.

SIMPOZIONUL:

„Asigurarea progresului școlar pe calea sprijinirii diferențiate a elevilor la învățatură. Metode, procedee și tehnici de evaluare a progresului școlar”

(Urmare din pagina 1)

muncă independentă a elevilor prin integrarea în procesul de învățămînt a activităților din biblioteca școlii” directorul adjunct al Bibliotecii centrale pedagogice, prof. V. Lăzărescu.

La începutul lunii aprilie se va desfășura, la Casa corpului didactic, o sesiune de comunicări științifice, avînd ca obiect metodele și procedeele de asigurare a progresului școlar pe calea sprijinirii diferențiate a elevilor la învățatură.

BUZĂU

La Casa corpului didactic a județului Buzău vor avea loc, în zilele de 18 și 19 aprilie a.c. o dezbateri cu tema: „Perfecționarea și modernizarea învățămîntului prin perfecționarea pregătirii și muncii învățătorului” și o conferință a profesorilor de matematică din ciclul gimnazial, despre intensificarea caracterului formativ al predării matematice. Profesorii de chimie se vor întîlni la Casa corpului didactic în 24 martie a.c. pentru a dezbate unele aspecte privind „Însușirea activă a cunoștințelor de chimie prin munca independentă a elevilor în laborator”.

BACĂU

Casa corpului didactic a județului Bacău a elaborat o tematică, însoțită de recomandări bibliografice (300 de ti-

tluri) în vederea expunerilor, comunicărilor și dezbaterilor cadrelor didactice pe marginea problemelor privind asigurarea și evaluarea progresului școlar. În urma unei instruiți care a avut loc, cu șefii de catedră din județ, tematica propusă va fi introdusă în planurile de activitate ale tuturor catedrelor. Ea va servi drept îndrumar și pentru dezbaterile din cadrul consiliilor profesionale și ale grupelor sindicale.

SĂLAJ

„Lecția ca mijloc de transmitere și evaluare a cunoștințelor elevilor” a fost tema dezbătută în cadrul unui cerc pedagogic la care au fost invitate să participe toate cadrele didactice din județul Sălaj. Pe aceeași temă se va ține, în curînd, pe centre, și un cerc pedagogic al directorilor de gimnazii și licee, care va constitui, totodată, și un schimb de experiență.

CONSTANȚA

Directorii școlilor generale și liceelor din județ au participat la consfătuirea de lucru intitulată: „Modernizarea tehnologiei didactice la fizică, chimie și biologie”. Au fost prezenți și șefii de catedre ale disciplinelor respective din școlile mai mari. Consfătuirea se înscrie în ansamblul acțiunilor didactice ale simpozionului.

Contribuția Organizației pionierilor la cultivarea atitudinii înaintate față de învățatură și la lichidarea repetenței în ciclul primar

Consiliul Național al Organizației Pionierilor a organizat recent, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului, o dezbateră cu privire la munca de învățatură a pionierilor, la care au luat parte pedagogi, psihologi, medici, cadre didactice din mediul urban și din mediul rural, comandanți-instructori de pionieri, redactori-șefi ai publicațiilor de învățământ și pionierești și cadre din conducerea unor edituri și de la radio-televiziune.

Pornind de la sarcinile trasate pionierilor de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul celei de a III-a Conferințe naționale din decembrie 1975, de la preocupările specifice ale Organizației pionierilor și de la rezultatele valoroase obținute până în prezent în munca educativă, dezbateră a oferit un cadru prielnic pentru un schimb de idei și de experiență, de analiză și propuneri privind sporirea contribuției organizației la cultivarea atitudinii înaintate a pionierilor față de învățatură, ca modalitate esențială și specifică de sprijinire a traducerii în viață a măsurilor cuprinse în „Studiul privind creșterea nivelului de pregătire a elevilor și lichidarea repetenței în ciclul primar”, aprobat de

lului de pregătire a elevilor și lichidarea repetenței în ciclul primar, aprobat de conducerea partidului.

Publicăm, câteva din punctele de vedere exprimate și unele concluzii care au rezultat din dezbateră.

Prof. univ. dr. docent STANCIU STOIAN,
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

Un lucru, astăzi, foarte important pentru pedagogie, aflat și în atenția pedagogilor, este al grupelor de învățatură și al creșterii eficienței lor pedagogice. Mi se pare că psihologia grupelor — clasa privită ca o grupă — și eficiența lor la învățatură reprezintă o problemă foarte importantă. Sunt două aspecte de luat în seamă, care cred că interesează și Organizația pionierilor.

Unul este ceea ce numim „grup formal”, grupul oficial, fie că e clasă sau altceva. Altul este „grupul informal”. Mi se pare că școala veche a pus, uneori, prea mult accent pe grupul formal, neinteresându-se, aproape deloc, de grupul informal. De aceea, când a apărut necesitatea de a-i lăsa copilului mai mult timp liber, pentru că trebuie să-și trăiască și el viața lui, atunci n-am găsit nici un fel de înțelegere la școala de altădată, sau foarte puțină. Atunci s-au format grupări de copii, în afara școlii și fără nici o legătură cu școala. Treptat, s-a văzut că lucrul acesta nu este just; colaborarea între una și alta s-a stabilit și se generalizează în școala noastră nouă. Organizațiile de pionieri și de tineret colaborează în momentul de față cu școala. Numai că, problema este ce trebuie să facă una și ce trebuie să facă alta. Mi se pare că până la urmă, idealul comun fiind același, sunt multe interferențe între ceea ce trebuie să facă școala și ce trebuie să facă Organizația de pionieri. Foarte greu am putea găsi o activitate pionierească care n-are ce căuta în școală sau invers. Aici este vorba de accent: pe ce punem accentul mai mult? Școala a pus și trebuie să pună, cred, accentul pe didactic, pe învățatură, pe muncă, pentru că învățatură este muncă; în timp ce organizațiile de tineret, fără să înlăture munca din preocupările lor, adică activitatea organizatorică și potrivită unui scop, ea trebuie să pună accentul, în primul rând, pe activitățile spontane.

Dr. LUMINIȚA GHIVIRIGĂ, cercetător principal, Institutul de cercetări pedagogice și psihologice

Ar fi interesant să abordăm succesul la învățatură al elevilor prin prisma rolului formativ al relației învățator-instructor comandant de pionieri și pionieri și să vedem această relație ca un proces în dezvoltarea sa de la învățatorului care predă de la clasa I până la a IV-a. Am observat situații de mari frământări la tinere sau mai puțin tinere cadre didactice care erau confruntate, deodată, cu situația de a opera un transfer de la condiția didactică, la cea de comandant-instructor de detașament.

Într-o investigație făcută cu ceva timp înainte, am cerut elevilor din două detașamente să facă fiecare câte un desen care pentru mine avea funcție de desen proiectiv și în care să înfățișeze pe comandantul instructor de detașament,

ment, așa cum este el; peste citva timp, acelorași elevi, le-am cerut să deseneze comandantul instructor așa cum și-l doresc. Dacă în prima serie de desene, comandantul era arătat mai ales la tablă, iar pionierii stînd în bănci, făcînd o adunare tematică care se asemăna foarte mult, de pildă, cu ora de aritmetică, în a doua serie de desene pionierii se aflau la carnaval, în excursii, iar comandantul instructor era înfățișat ca un conducător de expediție, de cosmonauti ș.a.m.d. Răzbătea aici nevoia copiilor de a face altceva, de a primi altceva de la organizația lor. Am căutat să analizez care este specificul rolului învățatorului atunci cînd abordează copiii în calitatea lui de comandant instructor; cred că unul dintre aceste roluri, una dintre notele sale specifice, constă în aceea de a fi stimulator de inițiativă, lucru care, dealtfel, i se cere și în calitatea lui didactică.

Mai complexă mi s-a părut a doua ipostază a comandantului, și anume, cea de organizator de activitate propriuzisă, fapt care ridică în discuție problema autorității lui și a autorității liderilor aleși din rîndul pionierilor.

A treia ipostază sub care am analizat sarcina comandantului instructor de pionieri este aceea de evaluator de activitate. În cadrul activității pionierești se cer dezvoltate modalitățile prin care se evaluează rezultatele care sînt de perspectivă activității; cred că gama mijloacelor de stimulare ar putea fi mult îmbogățită din acest punct de vedere.

Prof. univ. dr. VASILE BUNESCU,
prorector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic

Sînt întru totul de acord cu ideea că principala preocupare a organizației de pionieri trebuie să fie legată de crearea motivației pentru învățare. Eu aș spune, nu numai a motivației, ci mai cuprinzător, pentru formarea atitudinii copiilor pentru învățatură. Motivația, desigur, poate fi realizată prin multe mijloace și prin multe căi. Am să mă refer doar la faptul că motivația pentru orice activitate, inclusiv pentru învățatură, se realizează mai ales pe calea înregistrării succeselor. Acesta este principiul de bază. Se discută, și, sigur, se fac aprecieri diverse în legătură cu diminuarea mijloacelor aversive și creșterea ponderii folosirii mijloacelor non-aversive. Socotesc că e bine să admitem că educația motivației se poate realiza cu succes, prin mijloace non-aversive. Și, după părerea mea, organizația de pionieri a realizat foarte mult în această direcție, tocmai pentru că a reușit să promoveze, așa cum s-a afirmat dealtfel și aici, o largă paletă de mijloace non-aversive; chiar, mai mult decît școala.

Sînt încă numeroase cadrele didactice care susțin, și sînt convinse de ceea ce susțin, că determinarea unei atitudini pozitive față de învățatură, față

de școală, se realizează, mai ales prin mijloace care sancționează negativ. Dar această atitudine nu are nici temei științific și, mai ales, nici confirmare din partea realității. Cred că trebuie să diminuăm cît mai mult recurgerea la mijloacele aversive; dealtfel, problema raportului dintre profesor și elev, precum și problema raportului dintre comandanți instructori și pionieri se cer analizate tot în legătură cu educarea motivației prin mijloace non-aversive.

Schimbarea raporturilor dintre profesori și elevi — dintre comandanți instructori și pionieri — trebuie să meargă în direcția colaborării și cooperării care întotdeauna determină un climat de promovare a mijloacelor non-aversive. În condițiile colaborării și cooperării orice observație — care în alte condiții ar determina o atitudine negativă — este recepționată pozitiv; și în această constă valoarea raporturilor de cooperare și de colaborare.

Dr. ANTON VASILESCU,
redactor șef al Revistei de pedagogie

Cred că diferențierea activității educative desfășurate de Organizația pionierilor, în raport cu vîrsta pionierilor, trebuie să aibă un accent deosebit pentru copilul de șase ani care vine la școală ca elev în clasa I; organizația de pionieri poate să-l determine să acționeze cu toată încrederea în forțele lui, instituind jocuri speciale, instituind regimuri de viață specifice copilului. Organizația de pionieri poate aduce o valoroasă contribuție la pregătirea elevului din punct de vedere afectiv, ca modalitate de pregătire a copilului de șase ani pentru activitatea lui, pentru răspunderea lui de școlar, fără însă, a-l împovăra cu răspunderi dificil de îndeplinit la această vîrstă, pe care, de exemplu, le formulează unele familii.

Organizația de pionieri poate să intervină cu succes și, în pregătirea elevilor din clasa a V-a, pentru că, deși noi am militat și am reușit în bună măsură să ștergem pragul trecerii de la clasa a IV-a la clasa a V-a, el nu este încă definitiv înlăturat, iar intrarea copilului din clasele primare, în clasa a V-a, reprezintă încă un moment de intensă solicitare.

Și aici, organizația de pionieri poate să-și adapteze programul său de activități în funcție de situația copilului intrat în gimnaziu, în condițiile trecerii acestuia de la munca de învățatură cu un învățator, la mai mulți educatori.

Inv. ALEXANDRINA SIRBU,
comandant-instructor din județul Constanța

Învățatură, ca îndatorire patriotică revoluționară a pionierului, este înscrisă în Statutul Organizației pionierilor. Noi, în calitatea pe care o avem de comandanți-instructori, folosind cu pricepere această prevedere, putem face ca întreaga viață de organizație să contribuie la cultivarea atitudinii înaintate față de învățatură.

Adunările pionierești, alegerile pionierești și acțiunea lunară „Detașamentul raportează în fața unității”, precum și acțiunea semestrială organizată la nivel județean „Raportăm cu mindrie

Cultivarea răspunderii și atitudinii înaintate a pionierului față de munca sa de învățatură nu constituie o acțiune, ci o permanentă organc izvorită din obiectivele fundamentale ale educației revoluționare pionierești.

Obiectivul educativ hotărîtor al cultivării atitudinii înaintate față de munca de învățatură îl constituie sădirea și întărirea continuă, an școlar cu an școlar, a motivației față de învățatură și a dorinței de a obține numai rezultatele școlare bune, stimularea și lărgirea intereselor de cunoaștere și a spiritului de creație și de cetezanță, precum și asumarea de către fiecare pionier a răspunderii atît față de propriile sale rezultate școlare, cît și față de succesul la învățatură al tuturor pionierilor din grupa sa, din detașamentul și unitatea din care face parte și pe care să și le dorească tot timpul frunțase.

Acestui obiectiv prioritar al educației pionierești nu-i pot fi subordonate sau supraordonate nici unul din oricare alt obiectiv al educației revoluționare a copiilor pentru că educarea patriotică — spre exemplu — nu poate fi desprinsă de marea sa finalitate care este pregătirea politică pentru muncă și nici educarea motivației față de învățatură nu poate fi realizată fără conținutul ei patriotic, activitatea stăruitoare de a învăța și a se pregăti pentru muncă și viață constituind nu numai un rezultat al patriotismului, ci și o exprimare concretă a acestui înalt sentiment. Din acest punct de vedere, de mare importanță este prevederea statutară, bogată în posibilități de preluare metodică, de a raporta calitatea de pionier, la calitatea și nivelul bunei pregătiri școlare.

Comandanților instructori, comandamentelor și consiliilor pionierești li se deschide larg un cîmp de creație pentru alegerea metodelor, formelor și mijloacelor educative, pentru folosirea cu precădere a modalităților de stimulare a pionierilor și de stringere a acestora în jurul propriilor lor acțiuni în care să-și regăsească atît inițiativa lor, cît și terenul propice afirmării acesteia.

Este de reținut și ideea — reieșită din dezbateră organizată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor în colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului — că educarea atitudinii înaintate a pionierilor față de învățatură și sprijinirea răminerii temporare în urmă a unor pionieri nu poate fi decît o acțiune convergentă cu educația în procesul de învățământ, fapt care impune învățaturii comandant instructor să ridice continuu forța de influențare educativă a celor două atribuții ce le are, nu suprapunindu-le, ci adîncindu-le și particularizîndu-le contribuția lor specifică.

ALEXANDRU TUDOR

partidului despre rezultatele muncii noastre”, care reprezintă acțiuni proprii județului nostru și care se desfășoară în fața membrilor Biroului Consiliului județean și a unor pionieri din toate unitățile județului, constituie, după aprecierea noastră, acțiuni cu puternic caracter educativ.

Părerea participanților la o „masă rotundă” organizată la sediul Consiliului nostru județean este că grupa de pionieri poate să constituie nucleul de bază al acțiunii de cultivare la pionieri a dragostei față de învățatură și a răspunderii față de rezultatele lor școlare.

Inv. MARIA STAN,
comandant-instructor din județul Maramureș

Vreau să mă refer la necesitatea adaptării tuturor formelor, metodelor și mijloacelor educative la condițiile specifice ale localităților și ale situației concrete în care se desfășoară atît munca școlară cît și activitatea pionierilor. Voi exemplifica, arătînd că noi, aderînd cu interes la folosirea „Semaforului”, nu-l folosim, fiindcă pionierii noștri, aflați într-un sat sub munte, departe de intersecțiile urbane cu semafoare, nu știu ce este un semafor decît din manualele școlare, din revistele pionierești și de la ecranul televizorului. În loc de „semafor”, am înființat pentru pionierii din clasele I—IV un „Portativ al sirguinței”, desenat cu multe note muzicale; grupa de pionieri frunțase la învățatură se află pe portativ pe nota cea mai de sus, iar grupele rămase în urmă pe notele de jos. Pionierii s-au obișnuit să vină și să urmărească după „portativ” situația la învățatură.

Inv. MARIA ENĂȘESCU,
comandant-instructor din București

Copilul nu trebuie să facă ce face adultul. Copilul trebuie să-și creeze convingerile, nu prin vorbe, ci prin fapte; atitudinea lui responsabilă, de mic cetățean, se va dezvolta în măsura în care îl vom pune să desfășoare activități proprii, specifice vârstei lui. Copilul gîndește, trăiește și acționează și prin joc. Să creăm, așadar, copilului condiții să se joace. Cred că nu e potrivit ca un copil de șase ani să aibă un program mai lung de activitate de stat pe scaun mai mare decît tatăl sau mama sa. Pentru aceasta pledez în favoarea acțiunilor, a activităților pionierești care să ofere posibilități de mișcare.

O modalitate de educare a răspunderii față de învățatură o constituie cultivarea la pionieri a dragostei de neam; să știe ce valori a creat acest neam, spre a deveni conștient că el este urmașul unui popor cu tradiții înaintate și cu virtuți morale deosebite; copilul — elev și pionier — să iubească cartea, lectura acesteia; sigur că aceasta este o sarcină a școlii, dar, cred eu, în aceeași măsură este și a organizației; organizația de pionieri și școala le pot realiza aceste sarcini educative pentru că, deși sînt două instituții distincte, noi sîntem aceiași oameni care realizăm sarcinile educative ale ambelor instituții. Învățătorul însă trebuie să fie învățător, cald și exigent, iar comandantul, să fie tovarășul lor de joc, nu tovarășul de la ședință.

În spiritul ideilor păcii

Prin consecvența politicii sale de conviețuire pașnică și înțelegere cu toate popoarele lumii, țara noastră este cunoscută în lume pentru numeroasele ei propuneri și inițiative de colaborare cu alte state. Între aceste preocupări, au stîrnit un viu interes și admirație cele privind întărirea relațiilor de bună vecinătate între țările din regiunea Balcanilor. După cum se știe, încă din anul 1957, țara noastră a adresat guvernelor Albaniei, Bulgariei, Greciei, Iugoslaviei și Turciei mesaje privind întreprinderea unor acțiuni menite să ducă la instaurarea unei largi colaborări între toate statele balcanice. Declarația guvernului român din 1959, care conținea și propunerea de a se adopta un Tratat de înțelegere și securitate colectivă în regiunea Balcanilor, reafirmă dorința realizării unei bune vecinătăți între țările din această parte a lumii. Este cunoscută în acest sens rezoluția adoptată de O.N.U. la cea de a 20-a sesiune a sa, pe baza propunerii României. „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținând unor sisteme sociale și politice diferite”. Recent, preocuparea pentru sprijinirea inițiativelor de colaborare dintre țările balcanice a fost reafirmată și prin participarea țării noastre la Conferința balcanică pentru cooperarea economică, ținută în Grecia. Urmare a unor astfel de inițiative ce au avut loc în Balcani, trebuie subliniat că a crescut, de la an la an, numărul documentelor și instrumentelor concrete de colaborare bilaterală între statele acestei zone, care a contribuit la valorificarea posibilităților oferite de caracterul complementar al economiilor lor, la realizarea unor obiective înscrise în proiectele de dezvoltare ale fiecărui stat. Au fost construite sau sînt în fază de proiect o serie de obiective la care a participat sau participă și țara noastră, cum ar fi: complexul hidroenergetic româno-iugoslav de la Porțile de Fier, proiectul complexului hidrotehnic româno-bulgar Turnu-Măgurele — Nikopol, Convenția privind realizarea în comun de către România și Bulgaria a unei întreprinderi constructoare de mașini în zona Giurgiu-Ruse, orașe legate între ele printr-un pod peste

Dunăre, și el expresie a colaborării dintre cele două țări, construirea în comun de către România și Turcia a unei fabrici de acid sulfuric la Samsun și a uneia de superfosfați la Elazig. Acțiuni de cooperare au loc și între celelalte țări balcanice: Bulgaria, Iugoslavia și Grecia au hotărît, de exemplu, să realizeze împreună o serie de lucrări pentru regularizarea și amenajarea râurilor Marița, Vardar și Mesta, specialiștii bulgari și turci conlucrează la construcția de electrocare, la prelucrarea minereurilor neferoase. Asemenea lucrări, ca și multe altele, dovedesc, alături de declarațiile de principiu, că în zona Balcanilor se instalează o atmosferă tot mai favorabilă inițiativelor care duc la o conviețuire bazată pe înțelegerea și cooperarea rodnică în toate domeniile de activitate.

Privite în perspectivă, relațiile de bună vecinătate între popoarele din Balcani se vor întări și vor deveni un mod firesc de existență a lor, pe măsură ce opinia publică va deveni tot mai favorabilă unor astfel de inițiative. Aceasta se va realiza printr-o neslăbită educație a maselor și a tineretului, încă de pe băncile școlii. În spiritul ideilor păcii și colaborării intense pe multiple planuri. Un exemplu de preocupare permanentă pentru creșterea în acest spirit a maselor de tineri, îl constituie activitățile de învățămînt — atît cele privind lecțiile cit și cele din afara clasei și din afara școlii — care, în țările socialiste balcanice, sînt caracterizate prin realizări care concurează la educarea unui tineret deschis către ideile păcii și colaborării constructive dintre popoare. Ziarele informează, de asemenea, și despre inițiativele pedagogilor din celelalte țări balcanice, de a cultiva în sufletele copiilor și tinerilor receptivitatea față de inițiativele de cooperare pașnică, respectul față de tradițiile culturale ale popoarelor vecine și față de tot ceea ce poate conduce omenirea spre o viață prosperă și înfloritoare.

Aceste inițiative și preocupări care privesc educația tinerilor se înscriu, în egală măsură, ca preocupări pentru viitorul omenirii privind destinația umanității.

I. PETRESCU

Pregătirea ideologică și politică a elevilor în procesul de învățămînt

(Urmare din pagina a 5-a)

țire al elevilor, de interesele lor și să fie în concordanță cu programa de învățămînt. Aceste aprecieri, care evidențiază aportul important al învățămîntului ideologic, ridică, totodată, și unele aspecte referitoare la particularizarea specifică a profilului învățămîntului ideologic al elevilor.

Este normal ca suportul tuturor referințelor de care ne slujim în învățămîntul politic al elevilor, ca și în întreaga operă educativă să-l constituie înseși observațiile și achizițiile lor. De aceea, capătă o mare importanță — cum au relevat unii dintre interlocutorii — păstrarea elevului în actualitatea social-politică prin antrenarea lui în munca și viața colectivității, prin obișnuirea lui cu lectura zilnică a presei (prof. Ana Oprea, Școala generală nr. 9 din Focșani) și, în funcție de vîrstă, cu studiul literaturii politice. „Dacă noi, profesorii, îi învățăm pe elevi să gîndească în consens cu secolul XX și pentru secolul XX, dacă nu vedem în lecții numai obiectul limitat la informații, ci disciplina în perspectiva ei, corelată cu înfăptuirile din industrie, agricultură sau știință, înseamnă că sîntem în primul rînd oameni politici: de altfel, a fi educator la toate nivelele de învățămînt, înseamnă a fi un om politic.” (prof.

Gavrilă Csoș, director adjunct al Liceului real-umanist din Petroșani).

„Obișnuiesc — a spus prof. Marcel Nicolae de la Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani — să sondez periodic informația și interesele elevilor și, în funcție de ele, să organizez dezbateri în învățămîntul ideologic. Am discutat, astfel, despre dezarmare, despre subdezvoltare, despre libertate, despre condiția tînarului și «poluarea spirituală» din societatea capitalistă”. „Folosim intens emisiunile de la stația de amplificare a școlii, instrumentele agitației vizuale etc. — a precizat prof. Ana Oprea — spre a le trezi elevilor interesul continuu pentru noutățile și documentele cu semnificație deosebită, care apar într-o perioadă sau alta, pentru a le face cunoscute noile realizări ale poporului în construirea societății socialiste multilaterale dezvoltate”.

Ștefan Radu, inspector la Inspectoratul școlar al județului Vrancea, menționează câteva acțiuni care se desfășoară în județ, în vederea apropiatului Congres al educației politice și al culturii. Recent, Inspectoratul școlar al județului împreună cu Comitetul județean al U.T.C. au organizat, sub conducerea atentă a Comitetului județean de partid, un amplu studiu asupra preocupărilor conducătorilor școlilor și organizațiilor de partid pentru educarea politico-ideologică a elevilor. Analizele efectuate în

REALITĂȚI CAPITALISTE

Milioanele... sărăciei

Un sfert din populația globului, mai precis un miliard de oameni, trăiește astăzi în condiții inferioare minimului de subzistență; 25 de milioane mor anual de foame; 30—50 la sută din populația a numeroase țări în curs de dezvoltare trăiește în cocioabe; 20 de milioane din totalul locuitorilor din 23 de țări industrializate sînt șomeri, fără a vorbi de numărul mare al celor afectați de șomajul invizibil sau de semi-șomaj; 800 de milioane de persoane, din cele patru miliarde, cite numără Terra, nu știu să scrie și să citească. Sînt numai cîteva cifre, indicate de statisticile oficiale — care ilustrează ce fel de viață duc milioane dintre semenii noștri care au avut „norocul” să se nască și să trăiască în țările capitaliste ori în unele dintre cele care se luptă să înlăture urmările nefaste ale deceniilor de exploatare și asuprire colonială.

Între aceste prea multe milioane de dezmoșteniți ai vieții, o bună parte o formează copiii și adolescenții, rămași în afara școlii din nenumărate motive, care flămînzesc sau mor de foame ori care, încă la vîrsta la care ar trebui să se joace, muncesc din greu. Potrivit unei statistici a Organizației Internaționale a Muncii, în lume, mai bine de 40 de milioane de copii între 6 și 14 ani sînt nevoiți să muncească. În Coreea de Sud peste 50 la sută din copiii între 7 și 10 ani sînt folosiți în diverse activități scutind mina de lucru adultă. În S.U.A. numărul celor pînă la vîrsta de 12 ani care lucrează (mai ales în rețeaua de deservire) depășește 320 000. În Anglia, nouă minori din zece lucrează în timpul lor liber, după orele de școală. În Italia peste o jumătate de milion de copii își cîștigă piinea ca „millestieri”, adică prin ocupații ocazionale — servitori, ajutoari de ospătari, zidari, păstori etc.

Cît despre retribuția muncii copiilor, patronii, proprietarii nu-și fac desigur probleme sau, poate, cel mult pe aceea de a găsi limita cea mai de jos la care ar putea fi plătit un copil pentru lucrul său. Așa se face că în multe locuri, pentru aceeași muncă și același număr de ore prestate, un copil primește a zecea parte din retribuția unui adult. Neexistînd nici o legislație care să reglementeze situația muncitorilor-copii, aceștia sînt privați și de alte drepturi, cum ar fi cele privind securitatea mun-

cii, concedierile, despăgubirile în caz de accidentare ș.a.

Pe de altă parte, trebuie luat în considerare și aspectul — tot atît de tragic pe care îl relevă studiul în subtext al „milioanelor... sărăciei”: șomajul tinerilor și al proaspeților absolvenți ai școlilor de diferite tipuri din societatea capitalistă. Mai mult de jumătate din șomerii de anul trecut din Australia, Canada și Statele Unite erau tineri sub 25 de ani. În Italia statisticile indicau, în urmă cu cîteva luni, la un număr de peste un milion de șomeri, nu mai puțin de 800 000 de tineri în căutarea primei slujbe. Foarte mulți dintre aceștia sînt deținători ai unei diplome: conform Raportului Centrului de studii pentru investigații sociale, 237 000 sînt absolvenți de școli medii și 54 000 absolvenți de facultăți, în Italia aproximativ o jumătate din cei care termină anual cursurile universitare negîsindu-și plasament în profesie. Situația este caracteristică și pentru tinerii italieni care se pregătesc să devină cadre didactice: anul acesta, pentru ocuparea a 23 000 de posturi în învățămînt s-au prezentat la concurs o jumătate de milion de persoane.

Imposibilitatea încadrării într-un post corespunzător specialității însușite prin școală îi determină pe mulți absolvenți să accepte slujbe inferioare — ca retribuție și ca specific — celei pentru care au simțit chemarea. Ce acceptă unii dintre absolvenții de facultate? După cum relevă un ziar italian: operații necesitate de curățirea piețelor, de încărcarea mărfii etc. Iar acesta este cazul cel mai fericit. Altfel, sînt libertăți și șomeze și să spere...

Formulele „pentru moment nu avem locuri”, „sînteți prea tînr, ne e teamă că nu aveți experiență”, sau: „certificatul de absolvire nu este o garanție”, „diploma universitară nu constituie o poliță de asigurare” — cu care tinerii în căutare de lucru sînt atît de deseori refuzați de către oficiile de plasare sau „consolați” de către purtătorii de cuvînt ai ministerelor de resort — constituie, de fapt, o invitație la noi suferințe și umiliri; pentru cei mai slabi — cale deschisă spre iluziile „beției albe”, spre prostituție, vagabondaj, furt...

Cine ar putea estima valoarea energiilor intelectuale și fizice astfel rulate sau irosite?

S. P.

școli au vizat toate modalitățile prin care școala și organizațiile de tineret li inarmează pe elevi cu ideologia și politica partidului nostru, cum îi pregătesc pentru integrarea lor socială. A fost analizat, firește, și modul în care se organizează și se desfășoară învățămîntul politic al cadrelor didactice și al elevilor. Concluziile desprinse au condus la inițierea unor măsuri care, în următoarea perioadă, să ridice activitatea politico-ideologică în școli la un înalt nivel.

Dezbaterile organizate de redacția noastră — din care am prezentat doar cîteva aspecte — a evidențiat încă o dată faptul că principalul criteriu de evaluare a pregătirii politico-ideologice a elevilor îl constituie exprimarea cunoștințelor și convingerilor dobîndite de aceștia în atitudinea lor înaintată față de muncă și, în mod concret, față de învățatură. Astfel — parte componentă a personalității comuniste — pregătirea politico-ideologică se relevă ca factor principal al motivației față de muncă, al cultivării dragostei față de muncă și al respectului față de producătorii bunurilor materiale.

De asemenea, dezbaterile a semnalat — și dorim să revenim asupra acestor laturi ale pregătirii politico-ideologice a elevilor — educația spiritului revoluționar, a patriotismului socialist, în vederea înțelegerii și îndeplinirii îndatoririlor și drepturilor cetățenești, aportul acestei pregătiri politico-ideologice comuniste la formarea generațiilor tinere pentru viața politică și socială a țării. Munca de pregătire politico-educativă se înscrie, prin aceasta, ca o acțiune de bază în conducerea elevilor pentru integrarea la absolvirea treptelor de învățămînt liceal,

într-o formă de activitate social-utilă, în slujba construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Prin acțiunea convergentă a tuturor disciplinelor școlare și a tuturor celorlalte forme de influențare educativă, pregătirea ideologică și politică a tineretului școlar se ridică de la nivelul unei acțiuni de pregătire de specialitate, la cel al unei activități complexe de a munci și a trăi în chip comunist în școală și în societate.

Încheiem această primă parte a prezentării asistențelor la lecții și dezbaterilor cu cadre didactice — care au avut loc la Petroșani cu sprijinul Comitetului sindicatului din învățămînt și la Focșani cu sprijinul Inspectoratului școlar județean — adresînd cititorilor îndemnul de a ne scrie despre experiența proprie în munca de pregătire ideologică și politică a elevilor în procesul instructiv-educativ și de a ne prezenta metode, forme, procedee și mijloace didactice folosite, pentru a le reda în numărul viitor al revistei împreună cu un sondaj la un lot de elevi din anul III liceal în orașele Focșani și Lugoj și o dezbateri similară organizată de redacție în orașul Bistrița.

ÎN EDITURA POLITICĂ:

Trăsnea Ovidiu: Probleme de sociologie politică.

Dumitru, M. S.: Magistrala progresului istoric.

Popișteanu, Cristian: Cronologie politico-diplomatică românească 1944—1974.

Sirbu, Constantin: Munca productivă și neproductivă.

Mușat, Mireea și Ardeleanu, Ion: Viața politică în România 1918—1921.